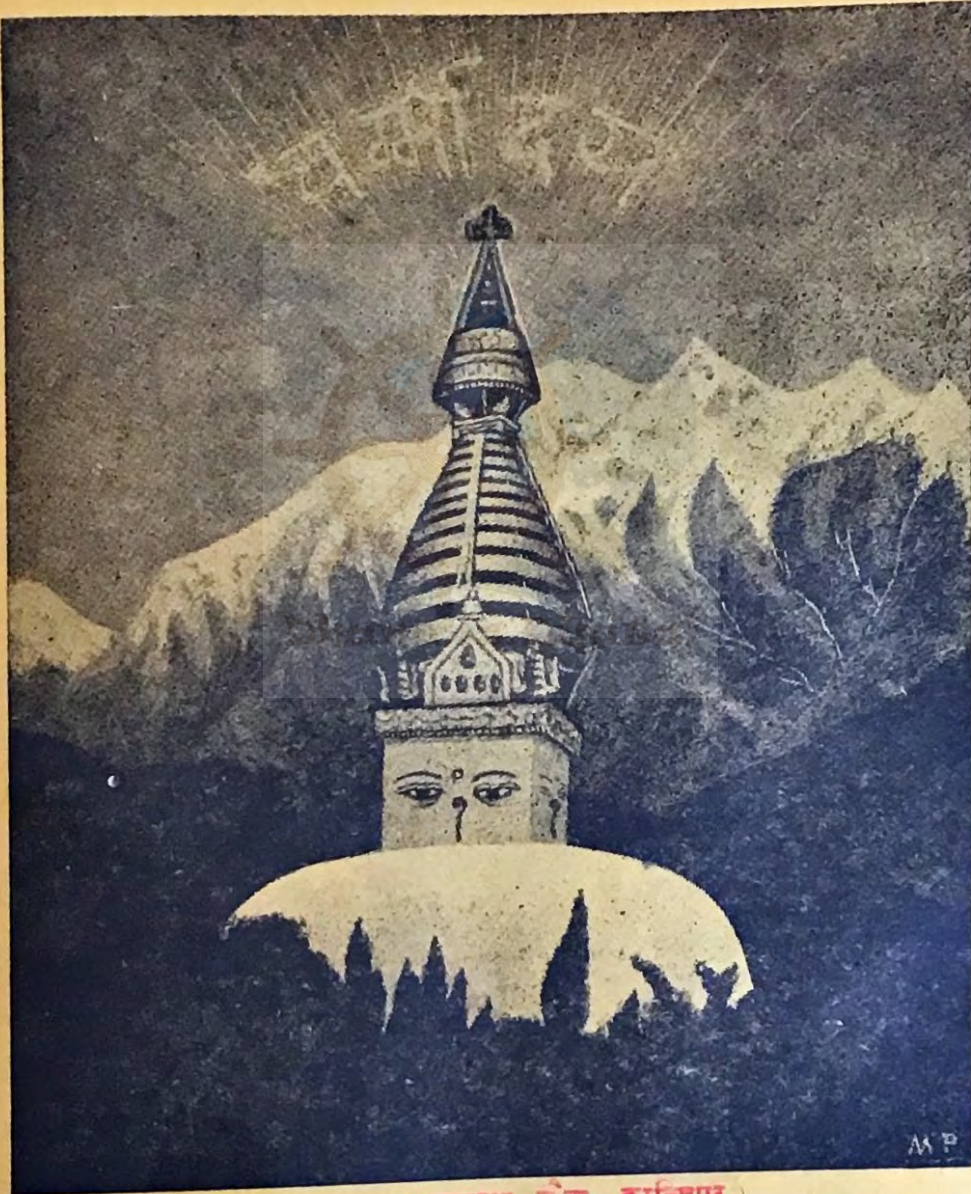

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्रस्स ।

धम्मपद्य

[नेपाल भाषाया छगू जक लय्-पौ ।]

(स्वयम्भू चेत्य कान्तिपुर)

वर्ष २

संख्या २१

तछला

बुद्ध संवत् २४६३

नेपाल संवत् १०६६

श्रुग अंकया १)

दच्छिया चन्दा ३)

★ विषय सूची ★

कविता:—

मत—श्री प्रेमबहादुर	 १७७
जि याकःचा (गद्य) कुमारी इन्दिरा नेपाली	१८४
खुबि—श्री अम्बिका प्रसाद लाकौल	 १८६
शान्त सरलं जीवन बीके—श्री माधवलाल कर्माचार्य	 १६२
पुकार—श्री व्यथित	 १६७

निबन्ध:—

कुसुममिया लाछि—श्री देवरत्न बज्राचार्य	१७८
वद्योग...आवश्यक—श्रीमती ज्ञानदेवी....	१७६
मनुष्यता—दानबहादुर शाक्य	 १८१
पुस्तकालय लाभ—श्री सूर्यलाल	 १८५
क्षीगु नृत्य व संगीत कला—श्री	

सत्यमोहन जोशी १६०

धर्मोदयया कहानीत (आलोचना)

श्री रत्नध्वज जोशी १६३

धार्मिक व सांस्कृतिक:—

भगवान् बुद्ध व पित्याह्न मनु—श्री नरेन्द्रसिंह शाक्य	 १८०
वर्माजितयुग प्यंगू संस्कार—अरगधम्म	
श्रामणेर	 १८२
बौद्ध व लंका—भिक्षु अश्वघोष	 १८७
सम्पादकीय	 १६६

समाचार—

कालिम्पोंगे वैशाख महोत्सव आदि

शोकसमाचार—अनगारिका

खेमाचारी उपासिका, गुम्हसिया जन्म, नेपाल राज्यया पश्चिम पाखे, पाल्पातान्सेन भिम्सेन्टोले च्वंम्ह श्री बुद्धिलाल व बुद्धलक्ष्मीया कुले बि० सं० १६८२ जेष्ठ महिनाय् जुल, थौं उम्ह अनगारिका उपासिका क्षीगु बिचे मन्त ।

वसपोल उपासिका थनि खुद न्हापा कुशीनगरे श्री चन्द्रमणि महास्थविरया थाय् प्रव्रजित जुया, छुं समये तक नेपाले च्वना अनं लंकाय् वना धर्म अध्ययन याना गत वर्षे अस्वस्थताया हे कारणं थःगु जन्मभूमी ल्याहाँ

वल । स्वला न्ह्यबनिसें वसपोलयात वाक्की जक वइगु रोगं थिल । अन्तस वहे रोगं ध्व वंगु मई १६ तारिखं तदनुसार जेष्ठ वदि ४, सोम्बारया रात्री, २४ दँया उमेरे अनित्य देह त्याग याना वन । देह तोते निन्हु स्वन्हु न्ह्यो वसपोलं माम्हसित अभिधर्म व विनयया छुं अंश अनुवाद याका प्रकाश यानाब्यु धका धया थकुगु खँ विशेष विचारणीय ।

शोकाकुलित वसपोलया माता सहित सकल परिवारपिनि न्ह्योने जिमिसं थःगु समवेदना प्रकट याना ।
शुभमस्तु ।

वैशाख पुन्ही खुनु धर्मोदय विहारे काःगु छगू दृश्य

देवा पाखि निसँ, मेचे फेतुना चर्चविनि नां:—श्रोमतो डेविट मोहन, रानो सो० दोजे, बाबु मोतीचन्द प्रधान (एस० डी० ओ०), भिन्नु महानाम (सहायक मंत्री, धर्मोदय सभा), भदन्त आनन्द कौसल्यायन (उपसभापति, धर्मोदय सभा), भिन्नु अमृतानन्द (मंत्री, धर्मोदय सभा), लहासायापि लामात, अनगरिका धम्मदिन्ना (अमेरिका), अनगरिका मागन्दि ।

धर्मो रक्ष

“भासये जोतये धम्मं”

सम्पादकः—भिक्षु महानाम “कोविद”

वर्ष २

कालिम्पोंग

ज्येष्ठ विक्रम संवत् २००६
जून ईस्वी संवत् १९४६

अंक ८

मत—

ज्वल/पासा

१०००

—श्री प्रेमबहादुर

बलचाय् पिलि पिलि च्याना च्वंम्ह,
थःकस्संतुं ख्यूंका च्वंम्ह,
थःत थह्मं तुं छुंका च्याह्म,
ख्यूंगु कथाय् थुलि उज्ज्वल याह्म,
त्याग-तपस्यां छुं याय् धाय्त्
ह्मसीकि मत, छं थःत व जगत ।

बल स्वो स्याय्त् धक्का फय् छंत,
बल की नय्त् धक्का हे छंत,
सु दु संसारे सहाय छंत ?
मतचा ! छुंकिया आशा छंत ?
त्याग-तपस्यां छुं याय् धाय्त्
ह्मसीकि मत छं थःत व जगत ।

तल खः छं आदर्श महान्,
अति बांलागु बि नं बिल ज्ञान,
ज्वी मखुला बरु विजय अवश्य
सूर्य समानं तेज मबिस्य,
त्याग-तपस्यां छुं याय् धाय्त्
ह्मसीकि मत छं थःत व जगत ।

कुसुममिया लालि—

—श्री देवरत्न वज्राचार्य

शीगु साहित्य दर्शन बीगु थाय्यात थँउ
कन्हे गथे “धर्मोदय सभा” नां छुना छगू थाय्
दय्का, व थें छगू पुलांगु नांयागु थाय् श्व नं
खः । थँउ कन्हे थुगु थाय् गुथाय् धका सीकेगु
ज्या म्युनिसिपालिटी अड्डां हे मफै च्वन । थाय्
यागु नां छीत नं थुगु प्रथां छुना वन धैगु ज्ञान
अवश्य दइगु खः । आपालं लिपा उया नां बाखं
जुया वनी । उजागु बाखनं हे वर्तमानया परि-
स्थितित भिकै । साहित्ययात चुलि जाय्कैगु शक्ति
नं थुजागु इतिहासं हे दैगु खः धाय्त् छुं थाकी
मागु मखु ।

यें देशे असनं थँहिटी वने बले थँहिटी
मध्यवं छगू दुवा थें ज्यागु थाय् दु । उया
जवं खवं छचारख्यं मेमेगु नामं धाइगु थाय्
आपालं दु (का. द्वँ, नःघः, गंभहा, तःननि,
ढोका बहा, इवा बहा, बिज्यापू) थुलिया दख्खी
लागु खका लँ चूलागु दुवा खः । अन चैय
छगः, महांका यः छह नं दु । लँय् लुकुमहा
यः नं दु । व महांका यवं उगु थाय् किच्छि-
यात रक्षा याना तःधका सिकसें माने याना हे
च्वन तिनि । व महांका यवं (दक्षिण-यिताकुलं)
स्वै बिज्यागुलिं उगु थासे अकाल मृत्युया सोमना
मदुनि । थुकिया दृष्टान्त थँहिटी धैगु हिटिगा
ल्हाना पुखू जूबले व पुखुलिं आपा जीव दुकाल
धका तगोगु चैयं तोपुया बिल । उगु अवस्थाय्
थितुं थीक छह थें छह ललित कला आदिया
विज्ञानवादी आचार्यपिं दुगु जूया निर्मित प्रसिद्धपिं
आचार्यया वंशे कुसुम देव धैह्य छहस्या वंशं
छह महांका यः स्थापना यात धैगु द्योया थाय्
च्चे शिलापत्र दनि । व महांका यःया सत्तिक

देपापाखे तुं छगः दु । व तुंथी हालसालं छह
वें पहल कब्बात । कब्बाय् धुंकेवं वैके चेतना दया
‘जि का वा’ धका छखे कय् पुया हाला च्वंगु
ताया, वैत थकै बिल । उबलेनिसें वया वें पह
नं तनां म्वाना हे च्वन ।

कुसुम देव धैह्य शक्तिशाली व विज्ञानवादीह्य
आचार्य जुया च्वन । वसपोलया पुर्खा वंशपिं
नं अद्भुत अद्भुत चमत्कार केना लिपा तकं
च्वनीगु कीर्ति तँ बिज्यापिं जूया निर्मित वसपोलं
नं छगू चिरस्थायी नां छुना लोके कमाय् याना
नय्गु छगू वृत्ति बिया बिज्यात ।

वसपोल कुसुमदेवयात जातं जातया स्वां
पर्व पत्ति माः । न्हापायापिनि क्यव ज्याना स्वां
पीगु प्रथा मदुगुलिं विशेष स्वां वनं हैगु जुया
च्वन । वने नं माले मागुलिं स्वां माः वनापित
थौं तकं *मालि धैच्वन; स्वां माः हनीपिं धका
मालि धागु मखु । गया श्वया हैपिं धका
+ग-श्व (गथु) नं धाई । अमित स्वां मिया
जीविका यायगु व बूटिया शक्ति अद्भुतगु रक्षा-
बन्धनादि याय्गु वैज्ञानिक ज्या छुं छुं स्यना
बिज्यात । न्हामस्यां न्ह्याबले थजु न्हूगु स्वां है
बिल धासा अत्यन्त हर्षपूर्वक वेगु मिहेनत बिया
छैगु जूया निर्मित गथुतसें अपूर्व अपूर्वगु स्वां
हया बी हैगु जुया च्वन । हक स्वां लित थंके
म्वाक अनं तुं च्वना सकसितं ग्यै छेका तल ।

* श्व खँ मखु । मालि शब्द मेगु भाषां
तिनि थुगु भाषाय् वोगु खः ।

+ श्व ठीक खः । थुजागु यौगिक शब्दत
श्व भाषाय् आपालं दु । गथे जनी, नसा,
तिसा, लँकां आदि ।

आ थें न्हागुं न्याय्गु मीगु प्रथा चवले मदुनि ।
विशेष याना अन्न नाप वस्तु हिलेगु प्रथा आपा
दु । आतकं स्वां ग्यै च्वन हे तिनि । मुद्राविशेष
मदुसां थये वस्तुनाप वस्तु हिला काय्गुयात हे
त्येगु धाइ । अन ग्यैपिसं लिपा जूलिसे त्वा पत्ति
'स्वां माला?' धका स्वां ग्यः वना कमाय् याय्
सय्कल । उर्कि स्वां ग्यः वैगु प्रथा विशेषं
बेX जक हे दनि । न्यवात दक थासे दुगु
प्रथा नं मखु । अनं लिपा अन्न आदि आपालं
मी हैगु बजार असं त्वाले नं सुथ बंछि स्वां मीपिनि
बजार च्वन । व स्वया लिपो मेमे थाय् नं दै
वल । मेथाय् दु सां नां मच्चों । न्हाप्पां स्वां

मीगु (ग्येगु) प्रथा च्वं थाय् यात लोकं नां छुत
वर्तमान सभ्यतां थ्यूपिसं मखु नं धाय् फु ।
लगभग ५००० जक न्हापा यागु धिति खः ।
लँप्वीलागु चक्कंगु ज्याछिगु थाय् यात लाछि धाई ।
कुसुमदेवं स्वांग्येका तःगु लाछि जुया "कुसुममिया
लाछि" धका नां चले जुया च्वन । नां अनुसार
स्वां पसः थौं तकं च्वना हे च्वनतिनि ।

X श्व खँ मखु । गन स्वां छाया द्यो
पूजा याय्गु चलन दु, क्यव वा वन धासा
न्होने मदु, अन स्वां मीगु नं जीविकाया छपु
लँ अवश्य ज्वी । थुके गुलि नेवा वा छुं जाति
विशेषयागु खँ हे मदु । —सं०

उद्योग हे परमावश्यक—

—श्रीमती ज्ञानदेवी

मनुष्य चोला छगू उद्योगया जीवन खः
धका सुना मस्यू । सुथ बहनीया जीवन निर्वाह
जक ला पशु पक्षी नं याना च्वंगु दु । उर्की
जीवन छगू जक हने फय्, वं तद्धंगु उद्योगयात
धाय् मज्यू ।

सा, मे ऊँट आदि पशु जाति द्वारा नं
लोकया छुं न छुं उपकार जुयाच्वंगु दु, तर
मानव जाती, थःगु हे छगू परिवार भिंकेगु सिवाय
परयागु उपकारे नं ध्यान तैपिं मनूत साप हे
झ खने दु । गुलिखे मनूत ला थःत पालन
पोषण याना तःपिं मांबौयात समेत वाना निहति
पूया जक गलः थना च्वोंपिं नं दु ।

झी बोधिसत्त्वपिनिगु चरित्र न्यने बले
ब्वनेबले पशु पक्षीया जीवने नं मां बौ-
पिनिगु गुण लुमंका सेवा याना वंगु प्रमाण धर्म

ग्रन्थे खने दु । तर झीगु जीवनं स्वे दुगु धासा
मनुष्य जुया नं उमेरवोंपिं मांबौपित समेत वाना
च्वोंपिं खने दु । मांबौयात ल्वेक सेवायापिं ला
झ हे खने दु । श्व झीगु तद्धंगु अज्ञानया
लक्षण खः । श्व अज्ञान मदय्का छेत विद्या
हे ब्वने माः ।

संसारे अनेक वस्तुया पसः चाय्का तै
तःगु दु । अपिं फुकं विषयया मिथ्या भोगया
सामाग्री जक जुया च्वन । श्व न्हा थासं दुगु
वस्तु खः । दुर्लभगु मखु । झीत दुर्लभ जुया
च्वंगु सत्यया मिखा अथवा सत्पुरुषपिसं तैतःगु
सत्य धर्मया पसले बराबर थःत मागु विद्या,
उद्योगया सामाग्री दैगु, धर्मया बृद्धि ज्वीगु थासे
न्हागु प्रपंच तोता नं वने फय्का यने माल ।
अले तिनि दुर्लभ मनुष्य जन्मया ज्या यापिं

सज्जन झीपिं ज्वी फै ।

संसारे प्राणी मात्रया लागी अत्यावश्यकगु वस्तु छुं कम मजू । यथेष्ट भरि पूर्ण जुया च्वंगु दु । तर अनुद्योगी व विद्या हीन व्यक्ति पिनिगु लागी धासा छुं नं मदुगु तुल्य हे जुया च्वनी ।

संसारे गुलि ततसकं नामीपिं महापुरुषत दया वन, दैच्वन, इमिगु व महान्ताया कारण इमिसं यागु दँ नं दँ, जुगान् जुगयागु परिश्रम स्वः, उद्योग स्वः । सत्य उद्योगया ज्याय् जीवन अर्पण याना हे तिनि इमिसं सफलताया स्वा खंगु स्वः ।

भगवान् बुद्ध व पित्याह्न मनु—

—श्री नरेंद्रनरसिंह शाक्य

प्राणीपिन्त उधार यायधका संसार चाहिला उपदेश बिया बिज्याना चोह्न वसपोल बुद्ध छन्हुया दिने न्यासःह्म भिक्षुपीं नापं छगु देशे बिज्यात । उगु सुसमाचार सकल देश वासितेसं सिया बड़ो प्रसन्न जुया भगवान् बुद्ध उपदेश कनेत थन बिज्याइगु जुल धका नाना रंग या धवाँय पताका पुष्प दीप श्रूप सहित छायपा तथा सकल देशवासीपिनि मने आनन्द जुया भगवान् बुद्धयात लँसो वना देशे बिज्याका नाना प्रकारं पूजा सेवा इत्यादि यात ।

उगु बेलस छह्म निर्धनह्म दुःखी मनूया न्हाय्पने थ्व खबर ध्यन । व बड़ो प्रसन्न जुया धन्य जिगु कर्म थउँ जि भगवान् बुद्ध या दर्शन याना उपदेश नेने धका धर्मोपदेश स्थाने वनेत तत्पर जुल । तर उगु बेलस व निर्धनह्म मनूया छह्म थःगु छँ लहिना तःह्म सा खिः चफुना गुँई बिस्थुं वन्गुया निम्ति न्हापां थ्व सा माला वय, अले लिपा जक उपदेश न्यो वने धयागु विचारं व मनू गुँई साचा मा वन ।

थुखे देशवासी सकल मिले जुया श्री भगवान् बुद्ध व न्यासःह्म भिक्षुपिन्त उत्तम पवित्र

भोजन याका धर्मोपदेश स्थाने विराजमान याका बिज्यात । उगु समयं भगवान् बुद्धं विचा याना स्वया बिज्यात की गुह्य निर्धनह्म दुःखी भक्त मनुष्ययात उधार यायमागुया निम्ति थन जि वया, तर व मनू धासा जंगले सा मा वना च्वन । उक्के उपदेश कनेगु भति धिला याय मालि धयागु विचारं शान्त जुया बिज्यात ।

उगु बेलासहे व मनू जंगले वना साचा लुइका छँ ल्यहाँ वया थ्व सम्झेजुल कि थुइतो जा भगवान् बुद्धं उपदेश कना सिधयेका बिज्यात हे ज्वुइ, तर उपदेश नेने, मखँसाँ दर्शन मात्र याय दैला धयागु मती तथा धर्मोपदेश स्थाने व्वाँय वन । अन थ्यंका भगवान् बुद्ध व न्यासःह्म भिक्षुपिनिगु दर्शन जुसेलि वया मनि प्रसन्न जुया धर्मोपदेश स्थाने विन्ति याना चोंगु खना भगवान् बुद्धं आज्ञा जुया बिज्यात हे गृहस्थपीं ! भति छुं नयगु वस्तु लेना चोंगु दुला ? गृहस्थपिसं विन्ति यात कि ‘नयगु भोजन सामाग्री सकतां दनि, आज्ञा जुया बिज्याहुँ’ भगवान् बुद्धं आज्ञा दयकल की ‘हुँ भक्त पुरुषयात भोजन याकी का’ । व भक्त पुरुष पवित्र भोजन

याना क्षुधा शान्त जुया निम्ती शान्त चित
जुयका उपदेश स्थाने वना फैतुना चोन ।

उलि सिधसेली भगवान बुद्ध उपदेश
कनेत तयार जुया बिज्यात—“हे भिक्षुपिं थव
संसारे दको कष्ट दुःख मध्ये दकले तद्धंगु कष्ट
पीड़ा छु धासा नय् पित्याइगु । उकें थव न्हिन्ही
वैगु पीड़ा नयपित्यागु ज्वालायात शान्त सुनां

याय फै वयात तद्धंगु सुख प्राप्त जुल धका
सीकि । उकें कष्ट मध्ये तद्धंगु कष्ट नेपित्याइगु
खः । सुख मध्ये तःधंगु निर्वाण पद लायगु खः
धका भगवान् बुद्ध आज्ञा दयका बिज्यात ।
उगु उपदेश न्यना देशवासी मनुष्यत सकलें
भगवान् बुद्धया शरणे वना शील व्रत पालन
याना च्वन ॥

मनुष्यता—

—श्री दानबहादुर शाक्य

प्रकृतिया सृजनाय् खने दक थरियापिं
प्राणीपिसं बाय् च्वना च्वंगु छगू महत् शालायात
संसार धया तल । थुके मनुष्य जाति नं छगू
प्रकारयापिं पशु हे खः । छाय् धासा जन्म
जुयवं मनुष्य जाति व पशु जातियागु प्रकृति
फरक खने मदु । नय्गु, दनेगु, ग्याय्गु व स्त्री
पुरुषया संयोग आदि कर्म स्वभावतः समान
रूपं दयाच्वन । तर मनुष्य जाती विवेक विचार
छता अप्पो दया च्वन । थुकियात हे मानव
जीवन तथा मनुष्यता धाई । थुगु विशेषतां याना
८४ लाख प्राणी मध्ये मनुष्य जातियात अत्युत्तम
माने याना तल ।

जीवने आपा हे स्वतन्त्रता दु । तस्मात् नयगु,
पुनेगुयात हे सफलगु जीवन धका मानव जीव-
नयात अपव्यय याइपिनिगु जीवन स्वया जा
पशु जीवन आपालं उत्तम खनेदु । अति
दुःखयागु खँ खः कि मनुष्यता हे झीगु सर्वस्व
धका सीक सीक नं झीसं नया, त्वना म्वाना
च्वनेगु ज्या जक याना च्वनी । परं मानव
जीवनयागु महत्त्व बांलाक हृदये अङ्कित जुयवं
नय्, त्वनेगु समस्यां उम्ह व्यक्तियात आतङ्कित
(दुःखित) याय् फै मखु । उकीं मनुष्य जीवन-
यागु सफलता नय त्वनेगुलि पूर्ण जुयवं जक
मखु ।

प्रायः आपालं मनुष्यतसें नय्गु, पुन्यगु,
सम्पत्ति कर्माय् याय्गु इत्यादि पूर्ण जूगुयात हे
सफलगु जीवन धका विश्वास याना च्वंगु खनेदु ।
साक् नयगु, बांलाक पुनेगु व सम्पत्ति सो
थनेगुयात हे यदि सफलगु जीवन धाय्गु खःसा
मनुष्य जीवन स्वया पशु जीवन आपालं हे सफल
खने दु । पशु धैपिनि नय् मखनी, धका जा
रति हे ग्याय् मागु मदु । पुने जा मापिं हे
मखु । थथे स्वेबले मनुष्य जीवने स्वया पशु

विवेक शक्तियागु बलं सत्कर्म याय्गु
अधिकार मनुष्य जातियात जक दु । मेमेगु
जातियात मदु । सदुद्योग व सदोचारं जीवन
यापन याइह व्यक्तियागु जीवनयात हे सफलगु
जीवन धाई, मानव हृदय दुह्य महात्मा धाई ।
थुजोह व्यक्तियात मानव जातियागु इज्जत तः
वोह्य सत्पुरुष धाई । विवेक विचार मदुह्य,
मानवकर्तव्य ह्यमस्यूह्य, व्यक्तिगत स्वार्थ सिद्ध
याय्गु हे थःगु कर्तव्य भापीह्य व्यक्तियात मानव

देहधारी दानव, राक्षस, प्रेत, पशु न्हागु धासां
मनासिव जुई । तस्मात् मनुष्य जीवनयागु
सूक्ष्म रहस्ययात बांलाक अध्ययन याना मनुष्या
चरणे प्रविष्ट जुया संसारया मेगु देशयापि
मनुष्य नापं तुलना याना थःगु मानृभूमि, भाषा

तथा स्वधर्मयागु गोरब बढे याय्गु शीगु कर्तव्य
खः । गुबलें हे त्वोता वने स्वागु कथं थें
लोभ मयाय् नु, थौं बाय् च्वना कन्हे तोता
वने मानि ।

+ + + +

बर्माजितयगु प्यंगू संस्कार—

—श्री अगगधम्म आमणेर

बर्मा छगू बांलागु व प्रसिद्धगु देश खः ।
श्व देशवासी बौद्धधर्मयात थःगु प्राण थें प्रेम या ।
थुमिगु संस्कार नं श्व हे धर्मानुसार जुयाच्चंगु
दु । थुमिगु प्यंगू संस्कारया विषये छुं वर्णन
थन याय् लयना ।—(१) जन्म, (२) प्रव्रज्या
(३) विवाह व (४) मृत्यु संस्कार ।

श्री नेपाले बौद्धतय गुभाजु, हिन्दुतय
ब्राह्मण गथे अथे हे थुमिगु लागी भिक्षुपि खः ।
हरएक विशेष ज्याया लागी भिक्षुपि माः ।
(१) जन्म—सुं छद्दसिया मचा बुल धासा
नामकरण व शुद्ध याय्त भिक्षुपि माः ।
निमन्त्रणा दत्त कि बिज्याना भिक्षुपिसं परित्राण
पाठ व नामकरण याना बिज्याइ । गृहस्थं थःगु
श्रद्धा व शक्ति अनुसारं दान दक्षिणा बिया
भोजन याकी । भोजन धुंका लिहाँ बिज्याई ।
थुलि हे मचावृ-ब्येँ ।

(२) प्रव्रज्या—नेपाले गथे बरे छीगु
संस्कार दु, अथे हे बर्माय् नं “स्यो प्यूप्वे”
धैगु दु । श्व संस्कार विवाह मजुवों ज्वी माः ।
श्व “स्यो प्यू प्वे” नं छगू प्रकारयागु प्रव्रज्या
हे खः । जुजुनिसें छद्द गरीवद्द गृहस्थ तकं
नं मचाबले श्व प्रव्रज्या काय् धुनेव कम नं
न्हेन्हु तक भिक्षा फवना जीविका याय् माः ।

नेपाले नं श्व थें ज्यागु चलन ला दनि, तर
नेपाले जाकि, धेवा नं भिक्षा काय् ज्यू, बर्माय्
मज्यू, पक्कान्न (बूगु अन्न) हे जक भिक्षा फवना
नय् माः ।

नेपाले बरे छुना प्यन्हु दुखुनु च्यः ककया
गृहस्थ याई, बर्माय् प्रव्रजित जूद्धसिया खुसि
न्हयन्हु, लच्छि, खुला, दच्छि वा जीवन भर
गुलि च्वने मन दत्त छलि च्वने ज्यू । नियम
पालन याय् मफ्यव आमणेरया वस्त्र तोता
गृहस्थ ज्वी । थुमिगु जीवने दकसिवे तद्दंगु
संस्कार श्व हे आमणेर ज्वीगु खः । विवाह-
बले नं थुलि धुमधामं खर्च याना, थःथिति सःता
भ्वे न्याय्की मखु ।

आमणेर ज्वोद्द (बरे छीद्द) मचा न्हथु
खुनु बहनी नसें अष्ट शील कया च्वनी । कन्हे
खुनु सुथ न्हाप्पनं मोल्हुया गुकु हाकःगु लुंगि
न्हाना, बर्मा राजाया थें च्वंगु पगरीं प्वी कइगु ।
श्व थथे बर्मा जुजुया थें पगरीं प्वीके ब्यूगु
गुकु हाकःगु लुंगि न्हाकुगुया नं छगू मतलब
दु । बर्माया जुजु साप हे धार्मिक । उकीं व
हे स्वला “यथा राजा तथा प्रजा” धाय् थें यागु
खः । जि आराकाने प्रव्रजित जुयाबले जित
नं थथे हे याकल ।

थःगु गच्छे अनुसारं भिक्षु संघर्षि निम-
ब्रणा याई, थःथिति व मित्र गणर्षि सकलें
सःता जलपान (=कौला) याकी । न्हिने १०
बजेती भिक्षु संघर्षित भोजन याका लिपा
सकल वैचर्षिपित भोजन याके सिधय् व १
बजे ती सकलें मुनी । अले व आमणेर जूह-
सित सल-ह्मे गय्का वया न्होने छगू बौद्ध
नाटक प्याखं हुईका विस्तारं बुलूं सहर वा ग्राम
चा हीका, माह्मं छयने चीवर तथा, बौह्मं
पिण्डपात्र कखाया जःगु ल्हातं नैयागु तुतामं
चुया, खवगु ल्हातं पंखा ज्वना काय्यागु ल्यू
ल्यू वया च्वनी । सकल बन्धु गणर्षि ल्यू ल्यू
भिक्षुसंघयात दान बियेगु चीज बीज ज्वना
वै च्वनी । स्वे हे बांला ।

व आमणेर जूह्मं गया सलयागु छायपा
खनेवं जिला छक्क परे जुल । सलयात अनेनेगु
बहुमूल्यगु बांलागु तिसां ह्मलंछं तीका तःगु
दु । अले जि छह पासायाके न्यना—थ्व छु
जात्रा ?

वं धाल—प्रब्रज्योत्सव

हानं वं धाल—नेपाली, छु छक्क जुया स्वै च्वना,
छिमि थाय् देशे थुजागु उत्सव मदुला ?

जि धया—मदु ।

थ्व मनूत च्वनेत व प्रब्रज्या यायत
निभालं मखीय्क भौत फरमास याना, च्वे जक
पालत दय्का तै, स्वे लायक जू । भिक्षुसंघ-
र्षित भतिचा उँचागु आसन दय्का तै । मनूत
फय् तुइ थाय 'मेन्द' (चटाइ) लाया तःगु दु ।
दे वा गां चाहिला वे धुंका आमणेर जूह्म
कहाँ वया, भिक्षुसंघपिनि कसं च्वनी । माह्म-
सिके च्वंगु चीवर व बौह्मसिके च्वंगु पोत्र
आदि सकतां कया टेबिले द्योने कया तै ।

मेर्षि सकसिनं ज्वना वोगु दान बीगु वस्तु
न्होने तथा, सकलें थःगु थाय् कया पञ्चशील
काई । अले भिक्षुसंघं परित्राण पाठ, थ्व धुनेव
मंत्र वाक्य ब्वना व आमणेर ज्वीह्म सित सँ
खाका, चीवरं पुंकी । आमणेरं दश शील
काय् धुनेव एक दुइ घंटा देशना याना सिधय्का
छु । होम आदि यायगु चलन थन मदु ।

दान यायगु फुक्क वस्तु भिक्षुपिन्त लः
ल्हाना, वया च्वोर्षि सकल सज्जनपिनिसं थःगु
आह्म अनुसारं ध्यवा तथा लः धा हाय्का
पुण्यानुमोदन याना अन्तिमे साधुकार स्वकः
बिया लिहाँ वनी । व आमणेर जक विहारे हे
च्वनी कम नं न्हय्न्हुतक थःगु छें दुहाँ
वनी हे मखु ।

थ्व आमणेर जुया न्हय्न्हु वा अप्पो
विहारे च्वना मन मन्त कि गृहस्थ जुइ । अले
तिनि विवाह याय् जिल धाय् माः । झी नेपाले
थें पिमहानिर्षित विहा याना बीगु चलन बर्माय्
मदु । २००० दत्त धाय् तनि विवाह याई ।

(३) विवाह ज्वीगु समये झी नापं छगू निगू
मिले जू । हंकीगु समये भिक्षुर्षि वना मंगल
सूत्रादि पाठ याई । भिक्षुर्षित जलपान गुलिसिनं
छें याकी, गुलिसिनं विहारे तय्के छु । विवाह
बले भिक्षु संघया ज्या थुलि हे जक खः । तर
भिक्षुसंघपिसं सूत्र पाठ या मवन धाय् व विवाह
सिद्ध मजू ।

(४) सुं छह सित धाय् वैगु नामं पांसुकुल
वस्त्र दान याय् माः । उकीं भिक्षुसंघर्षि श्मसाने
बिज्याना परित्राण पाठ याना बिज्याई । थ्व
पाठ व दानया ज्या सिधल कि भिक्षुसंघं छगू
गाथो ब्वना बिज्याई—

“अनि चावत संखारा उप्पाद बय धम्मिनो

उपज्जेत्वा निरुञ्चन्ति तेसं वूपसमो सुखो'ति ।'

त्रैलोके दयाच्वँक फुक्क संस्कार वस्तु
एकान्तं हे अनित्य खः । उत्पन्न जुया च्वँक
फुक्क नाश जुया वनेगु स्वाभाविक खः । व
नाम, रूप उत्पत्ति मयायगु सुख खः । थुक्रियागु
सविस्तर खँ कना, पुण्यानुमोदन याना भिक्षुसंघ
लिहाँ बिज्याई । भिक्षुसंघं थुलि मयातले अग्नि-
संस्कार याइ मखु । झी थाय् थें सीहसिया
ल्यू ल्यू खवया बनेगु चलन थन मदु । सीह-
सिया ल्यू ल्यू वोपिसं परित्राण आदि गाथा
ब्बना वनी । लंका, आराकान व चतप्रामे नं
थथे हे खः । लंकाय् मरणकाले परित्राण पाठ
यायगु चलन मदु, थुलि हे जक पा ।

प्रिय नेपाली दाजुकिजापिं, झीपिं नं बौद्ध
खः । भगवान् बुद्धं नेपालया पश्चिमभागे जन्म

कया थःगु धर्म संसारं अमर याना थका बिज्यात ।
वहे महापुरुषयागु धर्म थउंतकं लंका, बर्मा, श्याम
आदि देशे च्वोंपिसं गुलि बांलाक पालन याना
च्वँच्वन । तर दुःखया खँ खः कि थउँ वस-
पोलयागु जन्म भूमी हे वसपोलया धर्म लोप
जूगु थे जुयाच्वन अथवा धर्मया स्वरूप आपालं
विकृत जुयाच्वन थुलि अवश्य खः । मुख्य
संस्कार बरे छी खुनु हे म्हं म्हं मे स्याना,
सुरापान याका भवे नकेगु, थव थःगु जातियात
थह्यं न तुं हेला याना क्यनेगु सिवाय मेगु छु
ज्वी ? थव हे ला चूडाकर्मया महत्त्व ? भगवान्
बुद्धं हिंसा व सुरापानयात गना तःगु सीक सीक
नं वहे सेवन याइपिं झीपिं थें थःगु धर्मया रूप,
महत्त्व मस्यूपिं मेपिं सु दै ?

सकल प्राणी सुखी ज्वीमा !

जि याकःचा—

—कुमारी इन्दिरा नेपाली

हे भास्कर, छ गुखे वने त्यना ?

जि याकःचा

छ मदयकं म्वाय जि गथे

सीगु सिवाय छुं मदु मेगु साहस,

जि याकःचा

खिउँसे च्वंगु सुंमदुगु थाय्

जिगु इच्छा.....

व संसार नापं

यंकि जित नं नापं

अन हे च्वने जि सदां

गन छंगु प्रभा च्वनी ।

छंगु हे आशाय् जि

म्वाये, निहलें व हिते ।

खिउँया ग्यागु—

जिगु ख्वाउँगु हृदययात

काका ब्यु छं ।

पासा जुया च्वनी छ न्ह्यौबलें

थव हे याना जि आश

तर छुयाय्

छ वने त्यन

म्वाय् जि गथे ?

जि याकःचा !

पुस्तकालय लाभ—

—श्री सूर्यलाल

देशोन्नतिया फुक्क साधनें प्रथम स्थान शिक्षाया हे दु । अध्ययन हे उगु ताचा खः, गुगुलि उन्नतिया धुक्या ता चाय्की । शिक्षां ज्ञान-चक्षु खुले जुई, बुद्धि विकाश जुई, व साहित्य गतिशील जुया वनी । सभ्यताया जड़ हे शिक्षा खः । शिक्षा विहीन मनुष्यतय प्रतिष्ठा गनं हे दइ मखु व अपि पशु थें जुइ । पलाछिकपत्ति ठकर नगु व मूर्ख धाय्का चवनेगु अशिक्षित पिनि हे ज्या खः । उकि शिक्षायागु महत्व, अध्ययन यागु आवश्यकता अनुभव मयाईपिनि संख्या घटे जुया हे वना चवंगु दु ।

शिक्षाप्रचार व अध्ययनया मुख्य साधन निगू दु—शिक्षालय व पुस्तकालय, शिक्षालय व पुस्तकालय हे देशे शिक्षा प्रसार जुइ व अध्ययनया जग चवनी । श्वया थासे मेमेगु साधन चवं वे मफु । उकिसनं अध्ययनयात जा पुस्तकालयया हे तच्चकं आवश्यकता दु । शिक्षालय पाठ्य सफू जक बोङ्गेगु ज्या या, थःगु थःगु रुचि अनुसार अन विद्यार्थी तय्सं जक अध्ययन याय् खं, व अन विद्यार्थीपि बाहेक मेपिं थ्यनी मखु । शिक्षालये अध्ययनया जग अवश्य हे चवनी व विद्यार्थीत अध्ययनशील अवश्य हे बने जुई, तर वैत अध्ययनया समुचित स्थान धाय् मफु । अध्ययनया समुचित स्थान खः पुस्तकालय ।

पुस्तकालय उगु स्थान खः, गन सफूया बृहत संग्रह दइ व गन सर्वसाधारणं अनेक प्रकारयागु सफूया अध्ययन याय् खनी । पुस्तकालय अनेक प्रकारयागु दु । शिक्षालये नं

पुस्तकालय दय फु, गन विद्यार्थी व अध्यापक तय्सं जक उकिया उपयोग याय् दै । गुलि गुलिसिया थःगु हे निजी पुस्तकालय दु, गुकिया लाभ स्थापित याइहासित सिवाय मेपित दइ मखु । तृतीय प्रकारयागु पुस्तकालय, गुकि जनसाधारणं नं लाभ काय् फु, वैत सार्वजनिक पुस्तकालय धाई । सार्वजनिक पुस्तकालयया उपयोग न्हामसिनं नं याय् फु व गनं छें यद्धा अध्ययन यायत पुस्तकालयया निर्धारित शुल्क बिया सफू यद्धे नं दु ।

पुस्तकालयं अनेक प्रकारयागु लाभ शीसं काय् फु । थुकि ति ज्ञान-बुद्धि मेगुलि जुइ मखु । शिक्षक वर्ग नं थुकिया थाय काय् मफु । शिक्षक लें केना बिई, पुस्तकालयं अन थेंका बिई । ज्ञानया मन्दिरे थ्यंकांनीह पुस्तकालय हे खः । फुक्क विषयया विशद ज्ञान पुस्तकालयं हे शीसं काय् फै । छगू विषयया छगू-निगू सफू ब्वना उगु विषयया ज्ञाता जुइ फैमखु, समुचित ज्ञानया लागी उगु विषयया गुलि फत उलि सफू ब्वने फय्के माः । विविध विषयया अध्ययनयात विविध विषयया फुक्क सफू ब्वनेगु आवश्यक, तर थुगु छाँटं फुक्क सफूया संग्रहयाय्गु सकसितं थाकुगु हे खं खः । छम्ह मनुखं फुक्क विषययागु सफू मुद्धे फै मखु । श्व ज्याया लागी पुस्तकालय हे उगु अपुगु लें खः, गुकि धेवा मरुपिसं नं त्राण प्राप्त याय् फै ।

न्हिच्छि ज्या हे जक याना चवने सुनानं मफु । मनोरंजनयात भतिचा समय बीगु फुक्सितं आवश्यक दु । मनोरंजनया अनेक

साधने छगू पुस्तकालय नं खः । लहा पोचिना चवनेमार्पिन जा पुस्तकालयया झन आपा आवश्यकता खने दु । म्हुतु प्वा तिना चवनेगु स्वया जा मनोरन्जने लगे ज्वीगु अतिकं बेस । छाय धासा बेकार मनुष्यया हृदय गुबलें हे खचछ जुई मखु । बेकार चवना चोपिं मनूतय मस्तिष्के अनेक प्रकारयागु कुभावना फैले जुया चवनीगु जूया निर्मित, उज्यापिं मनुष्यतय् मस्तिष्क यात शैतानया कार्यशाला धाय् फु । अतः सकसिनं अवकाशया सदुपयोग याय् माः । 'पुस्तकालय' समयया सदुपयोगया साथे मनोरन्जन नं जुई । थुकिया समानता मेपिसं याय् फइ मखु । यद्यपि मनोरन्जनया साधन मेमेगु नं दु; तर मेमेगुलि आनन्द जक जुई, पुस्तकालय आनन्दया साथे त्राण नं प्राप्त जुया वई ।

पुस्तकालयं झीगु आचरण शुद्ध जुया वने फु । झीपिं सच्चरित्र वान् जुय फु, झीपिं स्वावलम्बी जुय फु । सदां उत्कृष्ट, उपदेशपूर्ण व नैतिक सफूया अध्ययन यासा स्वया हृदये भींगु विचार उत्पन्न मजुइ । थुकिं व्यक्तिगत लाभ जक मखु कि समाजया हित नं जुई । देश-विदेशया स्थिति सी दइ, देश-विदेशया व्यवस्था सी दइ । देश-विदेशया इतिहास व व्यवस्थाया ज्ञान प्राप्त जूमा उकिं थःगु देशया सुधार पाखे झीगु मन वनी । सामाजिक दोष वांछेगु प्रयत्न जुई । ज्ञानया वृद्धि जूमा जाग्रत जुइ व सामाजिक कर्तव्यया ज्ञान दया वई ।

अन्याय वा अत्याचार बन्द जुई । स्वदेशप्रेमया महत्व थुई ।

पुस्तकालयं तद्वंगु सत्संग नं प्राप्त जुई । प्रसिद्ध प्रसिद्ध विद्वान्तयगु विचारधारायात पुस्तकालयं ग्रहण याय् फु ! छगू थासे चवना विविध विषयया सफूनापनाप म्हिते दु । साहित्यिक, दार्शनिक, नैतिक, वैज्ञानिक, आदि विषयया सफूनाप गथे यल अथे म्हिते मेथाय् गन दई । पुस्तकालये गुबलें शेक्सपियर, गुबलें कालिदास, गुबलें सुकरात, आदि विद्वानलिसे खँ लहाय् दु थ्व चिकिचा धंगु लाभया ख मखु ।

थज्यागु महत्वपूर्ण विषये नेपालया ध्यान आकर्षित ज्वीगु अत्यन्त आवश्यकता दु । थौं झीगु देशे थुकिया आपालं कमि दु । निथाय्-प्यथाय् पुस्तकालय दु धैगु न्यने दु उगु नं जर्जरित अवस्थाय् । सकसियां ध्यान थुके आकृष्ट याकनं हे ज्वीगु बेस । थौं विदेशे जा शहर-शहर यागु जा छु खँ, गामे नं पुस्तकालय स्थापित जुया चवना च्वंगु दु । थुलि जक खः ला, गनं गनं जा 'चाः हिलीगु पुस्तकालय' या नं प्रबन्ध जुया च्वंगु दु—मोटर तया छगू थासं मेथाय् यच्चा सफू इना च्वंच्वंगु दु । झीसं मेथायया अनुकरण याय् मफुसां नं शहर-शहरे जा थुकिया प्रबन्ध याय् फइ मखु धाय् म्वा । पुस्तकालय थासे-थासे खुले जूसा जक्क—झीगु ज्ञान-चक्षु चालो, नत्र 'कूप-मण्डक' जुया झीसं थःगु जीवन फुके माली ।

बौद्ध व लंका—

—भिक्षु अश्वघोष

त्रिरत्न शरण वोंपित सामान्य बौद्ध धाई । बुद्ध, धर्म व संघयात 'त्रिरत्न' धाई । बुद्ध लोके सीकेमागु फुक्क सीका स्वयागु नं उपदेश म्वोक अथवा गुरु म्वोक थः थह्वं हे बांलाक अवबोध याना बिज्याह्व उतमह्व खः ।

सूत्र, अभिधर्म, विनय थुलि पिटक स्वंगुलि युक्तगु वसपोल बुद्धयागु हे उपदेश अथवा श्रोतापत्ति आदि प्यंगु निर्वाण प्रकारया नव लोकोत्तरयात 'धर्म' धाई ।

श्रोतापत्ति आदि मार्ग प्यंगुलोसं अथवा फल प्यंगुलीसं श्यना च्वोंपिं भिक्षु संघ व श्रमण भिक्षुपिं आर्य पुद्गल समूहयात 'संघ' धाई ।

थुगु लोके नं परलोके नं दुःख, भय संताप मदय्का सत्त्वपित्त (प्राणिपिन्त) रक्षाया निर्मित प्रतिष्ठा जुया च्वंगु बुद्धादि त्रिरत्न यात शरण धका धाई । बुद्धयाके श्रद्धातसे चित्तपरि शुद्ध याय्माः, वसपोलं रक्षा याई धयागु विश्वास तथा वंद्हेसित जक शरण, वोंपिं धाई । गुलिं गुलिं बुद्धयाके शरण वन धाय्व रक्षा ज्वीगु धागु खः ला मखुला धका स्वेत शरण वनीपिं दु । गुलिं शरण मवों धाई धका जक श्रद्धा मदु सां शरण वनीपिं दु थथे वंद्हेसित लुं नं रक्षा ज्वी मखु ।

संसारे हानं हानं उत्पत्ति जुया नाना प्रकारया दुःख ज्वी । हेतुं उगु पुनरुत्पत्तियात मदय्का शान्ति सुख बीगु निर्वाण व बोध आशिका याय्गु व निर्वाण प्राप्त यायत त्रिरत्नादि शरण वना शीलादि पालन याना भिगु आचरणे च्वनेगु बौद्धपिनि स्वभाव धर्म खः । परलोके व थुगु लोके सुख ज्वीगु आशा दत्तले गुबलें

हे संसार दुःखं छुटे ज्वी फै मखु । न्ह्यागु पुण्य कर्म यात धासां श्व संसार सागर पार ज्वीगु निर्वाण हे लाभ याय्त जक बौद्ध प्रति पत्ति खः । उगु हे कारणं लंका, बर्मा, श्याम, काम्बोज आदि बौद्ध देशे बुद्ध वचनानुसारं अथवा त्रिपिटके देशना यारा तःगु अनुसारं धर्म कर्म याना च्वन ।

लंकाय् क्रिश्चियानि, मुसलमान व विदेश-बासीपिं बाहिक मेपिं सकलें बौद्ध जुया च्वन । जात जा थन नं आपालं दु । ज्यापुत, धुव्यात, नाय्त, पोत धया थें यक्को दु । थुपिं फुक्कं बौद्ध धाइगु । धर्म कर्म याइबले सकलें मिले जुया याइगु । धर्म कर्म याय् सिधल धाय्वं थुगु पुण्यया प्रभावं निर्वाण प्राप्त मज्जतले परलोके सुख भोग याना अन्तस संसार दुःखं मुक्त ज्वीगु निर्वाण प्रार्थना याय्गु जुयाच्वन । न्ह्यागु पुण्य कर्म याय्त नं भिक्षुपिं विना गुबलें हे ज्या ज्वीगु मखु ।

अन च्वोंपिं शुद्ध बौद्धत ला बुज्या याइपिं जुयाच्वन । झी थाय् नेपाले जूसा ज्यापुत धाय् माल । झी थाय् बुज्या याइपिं धाल कि धर्म कर्म यागु खँ मस्यूपिं हे आपा, थथे हे मेगु जातिपिं नं । लंकाय् च्वोंपिनि दान धर्म कर्म आदि याइगु रीतिया विषये सन् ४७ या वैशाखयागु 'धर्मदूते' प्रकाश जुया च्वंगु दु ।

लंकाय् बौद्ध मांभौपिसं मस्तय्त मचां-निसे बौद्ध शिष्टाचार बौद्ध आदर्श स्यना क्यना च्वनी । उकें भिक्षु छह्ण खन कि दुरु त्वना च्वोंह्ण मचां नं भिक्षुयात नमस्कार याइगु । लँय् ह्मिता च्वोंपिं मस्त नं साधुकार बिया

भिक्षुया थाय् न्होने वया नमस्कार याइगु ।
अथे हे ल्याय् छ्वा बुढापि नं फेतुना च्वंगु थासं
अथवा ताजा थाय् फेतुना च्वन धाय् व भिक्षु
छ्वा वोगु खनेवं वाथाक्क दनाबी ।

लंकाय भिक्षुपित्त छ्गू विशेषरूपं सन्मान
दु । रेले वं सां न्हाक्क लस्कर दःसां भिक्षुपि
वन धाय् वं मनूत दना भिक्षुपित्त थाय् वोगु,
मोदरे नं भिक्षुपित्त धका आसन निगू अलग हे
दु । अड्डा, अस्पताल आदि थासे नं गृहस्थ
व भिक्षुपित्त अलग अलग व्यवस्था दु । भिक्षु-
पित्त विशेष रूपं सुविधा बिया तःगु दु ।

प्रधान मन्त्री, मन्त्री आदि सरकारिया
पदाधिकारीत नं आपलं याना बौद्ध जुया च्वन ।
उकें भिक्षुपित्त सर्व प्रकारं गौरव प्रदान यायगु
बौद्ध जनताया प्रतिपत्ति खः । झी थाय् नां
जक बौद्ध प्रति पत्ति छुं नं बौद्ध धाय् थाय्
मदु । नेपाले भिक्षु छ्वा लँय् वःगु खन धाय् व
धाइगु छु ? गुलिसिनं गिजे याइगु, गुलिसिनं
नास्तिक छ्वा वल धाइगु, गुलिसिनं छें च्वना
कमाय् याय्गु बल मदया भिक्षु जुया फ्वना
नया च्वन का धाइगु । गुलि गुलि बौद्धत
थःगु धर्म तद्धंका थुपि हीन याना भिक्षुपि का
धका निन्दा याइपि । लंकाय नं थुजापि मिथ्या
दृष्टित मदुगु मखु । तर भिक्षुपिनि न्होने
बौद्धोपासकपिनि न्होने थुपि सूर्योया न्होने
पुइ पुइकेलात थें हे जक खः ।

नेपा देश नं उत्तमगु बौद्ध देश खः ।
थन बौद्धत यक दु । तर थुं कन्हैयापिनिगु
आचरणयात बौद्धाचरण धाय् मलो । नेपाले
न्हागु ज्या याय् त-भ्वे नकेत, रंभ्वे नकेत,
थःथिति पित्त पाहाँ याकेत ऐला, श्वं मदय् क
मगा । मखुसा बांमलाका च्वने मालीगु ।
बौद्धत बरे छुइगु (चूडाकर्म याय्गु) बखते नं

मे निह्वा स्वह्वा मस्याकं ज्या मजू । गुलि आपा
मे स्याके फत उलि उडि तद्धं ज्वीगु । अजागु
हिंसा कर्म याय्गु, ऐला, श्वं त्वनेगु बौद्ध धर्म
अथवा त्रिपिटके गनं नं खने मदु । मेमेगु
बौद्ध देशे नं मदु । श्व बौद्ध जनया कर्तव्य नं
मखु ।

छन्हुयागु खँ । जिमिगु विहारे वासः
बंजा छ्वा वल । जिमिसं छु छु वासः दु धका
खया । वासः दुगु सिसि छःग कया नतुँना
खयाबले ऐलाया नं ताल । जि मचाबले ऐला
त्वना तयागु दया च्वाक्क जिगु ह्युतुं “श्व वासः
ऐला सवा वः” धैगु पिहाँ वल । थुलि जक
धाय् वं निह्ला इमिसं जिके थथे प्रश्नयात—छं
ऐला सवा धका गथे सिल ? जि धया—थह्वं
मचाबले त्वना तयागु दया सिल । अले सकले
निह्ला धाल—छु छिपि न्हापा बौद्धत मखुला ?

बौद्ध धका धाय लज्जा पुसे च्वन; मधाय्
नं मजिल । जि धया बिया—“जिपि जा
न्हापानिसं बौद्ध खः । जिमिगु जातियात शाक्य
वंश धाइगु, तर सकल मांभौपिसं मस्तेत सुथे
बजी ऐला लुना कौला याकीगु । छें खा पति
ऐलाया थ्याका मदै मखु ।

हानं सुं थःथिति वल धासा न्हापालाक
पाहाँ याकीगु ऐला खः । अनं लिपा तिनि मेगु
चिपं थीगु । थन लंकाय गथे च्या, अथे हे
जिमिधाय् ऐला खः ।”

इमिसं (लंकाया वासिन्दां) धाल—थन
ला बौद्धतय्सं श्वं, ऐला मत्वों उकीं जिपि
थपाय् धिकः ज्वी धुन थौतक ऐलाया सवा
मस्युनि । लंकाय बौद्धतय्सं ऐला त्वन कि
साप निन्दा याइगु । सुना नं हे मत्वों धाय्
ला थाकु । लोके अजापि मनूत गन जक
खालि ज्वी । लंकाय विदेशं वैपिसं हे जक

ऐला त्वनिगु आपा । लंकायापिसं ऐला मत्वं-
गुलि हे ज्वी थन च्या पसः जक आपा खने
दु ।

लंकाय् सुं बौद्ध सित धाय वं तुरन्त
थःथितिपित खवर छै । थःथिति सकलें वया
सीहसिगु खा स्वो वै । निन्दु खन्हुतकं सीह
छें हे तथा तै । थःथिति फुक्क मवोतले पिया
चवनी । थथे सीपिं तै तय्त्त सन्दू थें जागु
दय्का तैगु दु । सीह छपे यंकैत न्हापालाक
झिह नीह भिक्षुपिं निमन्त्रण याना हई । छें
थ्यन धाय् वं गिलान प्रत्यय बी, अनं लिपा छें
निसें छपे तक कापः लाया तइ । न्हापा भिक्षुपिं
बिज्याई अनं लिपा सीह यंकी ।

सीह थःथिति कुबिया यंकी । शी थाय्
थें गुठियारया पा पा मदु । छहसित धायव
त्वाले च्वोंपिं सकलें छपे तक वै, सीह सित
स्वांमा न्याना ज्वना वै । छपे थ्यन कि सकलें
फय्तुना भिक्षुपिके पंचशील पवनी । पञ्चशील
काय् धुन कि भिक्षुपित पांशुकूल कापः लः

ल्हाना बी । पांशुकूल कापः सकल भिक्षुपिसं
ज्वना थुगु गाथा ब्वनी—

अनिच्चावत संखारा उप्पाद वय धम्मिनो
उप्पजित्वा निरुब्भान्ति तेस उपसमो सुखो ।
लंकाया थपाय् धिकः चाह मचायाके नं थुगु
गाथा कंठ वो । सुं छह सित धयागु खवर
सिल धाय् व 'अनिच्चावत संखारा...' धाइगु ।
अथे छापे याना ध्वॉय् दय्का सक भनं ब्वेका
तइगु । पांशुकूल दान बी धुन धाय् वं भिक्षु-
पिसं त्रिपिटके देशना याना तःगु अनुसारं अनि-
त्य भावना विषय बाखं कनी । अले याय्
मागु ज्या याना सीह उना छै । लंकाय्
सीपिं गाले थुनिगु हे आपा, तःमिपिनि जक उना
छइगु । गंगु सि आपालं हया छें थें दय्की
दथ्वी सीह दुगु बाक्स तथा, च्वों पेट्रोल लवी,
अनं लिपा मि तइ । थथे सीहम् उइबले मनूत
सलंसः द्रलं द्रो स्वो वै । सीबले छें च्वोंपिं
मिसात नं छपे वनीगु । अनं लिहाँ वया
सकसियां मोलहुई ।

खबि—

खय्त्त ला सें-ला नुगःया ति खः ए मानव !
किन्तु छिमिसं थ्व भाल मपा जुया दानव ।
स्याना पिकाइगु जकया वासः दय्कल,
म्वाकं हे वःगु ता म्वाकं हे छेकल ।
गुलि विरहीतय् व्यथा-सार खः थ्व,
थुकी गुलि करुण कथा दु ब्वना ला ख—

—श्री अम्बिकाप्रसाद लाकौल

मिखाया लं वया न्यताले जो बले,
मन शान्त-भूतिया निर्मित खवो बले ।
छु निबल भापा थ्वैत कयलेगु ला ?
प्रतिपाल याय् मा थाय् झन कचिकं नय्गु ला ?
यदि छिमिके मानवता दुगु सा थ्व वै हे मखु ज्वी,
जगते द्वन्द्वं पीडित-मि छै हे मखु ज्वी ।

भोगु नृत्य व संगीत कला—

१०७०

—श्री सत्यमोहन जोशी

न्हा पा न्हापायागु शीगु समाजयागु
खँ लुमंका हल धासा अथवा थौं
तकं विद्यमान जुया च्वंगु न्हापा
न्हापायागु ज्या खँ लुमंका हल
धासा शीगु सभ्यताया गुगुं अंश उन्नतिया परा-
काष्ठाय् नं श्यना च्वंगु खने दु । उदाहरणार्थ
शीगु नृत्य व संगीतयागु चरम उन्नति थौं तकं
शी यले, ये व खप देशे नृत्य कलाया प्रदर्शन
दँय् छकः अथवा शि निदय् छकः जूसां थाय्
थास पत्ति जुया च्वंगु दु । यल देया गं-प्याखं,
काती-प्याखं, जल-प्याखं, खोना, थेचो देयागु
यागु प्याखं दश अवतार प्याखं, खप देयागु
नव दुर्गा प्याखं, महाकाली प्याखं इत्यादि इत्यादि
विविध विभिन्न प्याखंत व्याक्कं गुलि गौरव पूर्ण,
गुलि महत्व पूर्ण, गुलि आदर्शनीय, गुलि सभ्य !
प्रश्न याय् फु, 'शी नं ला सभ्य हे खः नि !'
छाय् धासा कोठाय् रेडिओ दु, सिनेमा दु
इत्यादि, तर दयां छुयाय् ? शी फुक्क लाटा !
ग्वाज्यः ! वास्तवे शीके छुं दुगु मखु, वरु
न्हापायापि शी पुर्खातिय् धासा सकतां दयाच्वन,
उपर्युक्त विभिन्न प्याखं यागु महिमा व रहस्य
इमिसं हे श्वीकल, चमत्कार इमिसं हे स्वत,
रसपान इमिसं हे यात; थौं न शीगु दबू माथं
वों, न शी प्याखं हुले सः, आपा खँ छाय्,
नृत्य कला, संगीत कलायात शी पुर्खापिसं गुलि
श्वीका वन, पारख याना वन, उन्नति याना वन,
लिपायागु (शी ग्वाज्यःतय्) लागी जग खना
वन, सभ्यतायागु पौ भा झःझः धाय्का वन, श्व
फुक्क शीसं अज्ञान वश लोमंका तोफिका छुं त

सन ।

शी आजु, तापा आजु, घाय् घाय्चा
आजुपिसं दय्का थकुगु उपर्युक्त प्याखने (१)
कलायागु प्रदर्शन (२) धार्मिक भावयागु जागरण
(३) लीला चरित्रयागु स्मरण (४) तान्त्रिक
शक्तियागु समर्थन (५) तिसा, वसः, रूपयागु
अनुकरण (६) बाजं व संगीतयागु दिग्दर्शन
इत्यादि अनेक खँ दु । अज यल देशे अविच्छिन्न
लच्छितक (कार्तिक जोछिं) दँय् दसं जुजु सिद्धि
नृसिंह मह्यया पालंनिसें हुइकीगु काती प्याखं जा
मेमेगु थें जागु प्याखं जक नं मखु, श्व छगू महत्वपूर्ण
विशाल सृजनात्मकताया परिचय खः । ऐतिहासिक
दृष्टि व सांस्कृतिक विकासयागु विचारं श्व काती
प्याखं नेपालया लागी गुलि महत्वपूर्ण गुलि शिक्षाप्रद
खः छलि थौं कन्दे शी सर्वसाधारणं थू थें मच्चों ।

शीगु दक प्याखने बाजं, संगीत व
अभिनय कलायागु प्रदर्शन खूब जोड़ तोड़
जुयाच्वन । संगीत व ताल विना प्याखं
हुइकुगु सुना नं गनं खनि मखु । प्याखं हुलीह-
सिनं चाहे छपला जकं हे छीमा, वं संगीतया
सुरे, बाजाया ताले कला प्रदर्शन याय् धुंकी ।
उदाहरणार्थ तुर्ति मण्डप च्वया, ल्हार्ति सांकेतिक
भाव याना (मुद्रा ज्याना), जँया पोज
क्यना प्याखं हुलिगु इत्यादि । काती प्याखने
बाहेक मेमेगु प्याखने पात्र तय्सं मौनव्रत धारण
याना कलात्मक चरित्र प्रदर्शन याइगु हे आपा,
अज आपा पात्र तय्सं चरित्र अनुसारं देव
देवीयागु भेष कया ख्वापा पुइ, मुकुट तिई, जामा
सिई, खड्ग पोत्र ज्वनी, बाहन गई, गण मुंकी ।
थुजागु व्याक्क प्याखंयागु फुट, वातावरण धासा
समस्त पौराणिक हे जुया च्वन । शीगु प्याखने

छगू विशेषता श्व नं दु कि पात्र छह कला प्रदर्शक स्वः, संगीतज्ञ मुखु; संगीतज्ञ व बाजाया ताल दर्शक अलग हे दु ।

झि न्यादँ न्हो तक नं नृत्य प्रेमी जन-पिसं श्व विविध विभिन्न प्याखंया अतिरिक्त विरकुश जुजु, सर्वार्थसिद्ध आदिया प्याखंत सामाजिक नाटकया ढंगे हुइका टा टा पत्ति प्रदर्शन यानिगु स्वः । तर थौं थुजोगु कला, संगीत पूर्ण प्याखंत फुक लोप जुया वन । केवल गुन्हु पुन्ही झा खने दु,—नकली चल चित्रयागु अनुकरण यायगु प्राण हीनगु कला शून्यगु छगू निगू प्याखं जक । थौं झीसं न पुर्खाजनपिसं दयका बिया थकुगु नृत्य कला ज्वने फु, न छुं नव सृजनात्मक नृत्य कलायागु प्रदर्शन याय फु । थुली पो शोचनीय खँ छु दै ?

प्रश्न पिहँवे फु, आ छु ले वहे प्राचीन प्याखंयागु संरक्षण याना चवनेगु ला ? उकियात हे आदर्श जग खना अनुकरण यायगु ला ? तर जिगु तुच्छ विचारे प्राचीन प्याखंयागु ढंग व अनुकरण नं झीत थौं मजिल । कला व संगीतयागु दृष्टि थुजोगु प्याखंत महोत्तम ! अयसां थौं कन्हे ज्वी मागु सभ्य समाजयागु दृष्टि च्वे च्वयागु प्याखने आपलं हे सुधार व उन्नति याय माले धुंकल । पूर्ण अनुकरण याय योग्यगु प्याखं गंप्याखं, महाकाली प्याखं थें जागु छगू निगू जक हे दु । गुगु प्याखने छुं तद्दगु दोष खने मदु । मेमेगु प्याखने जा आपलं हे थौं कन्हेयागु दृष्टि दोष व अवगुण नं खने दु । यलया काती प्याखं अनुकरण याय योग्य जूमां धौ बजि थें वालातःगु भाषा, अश्लोता युक्त शब्द, गनं गनं भदा नकसां

क्यनीगु चित्रण थौंकन्हेयात मजी धुंकल । मेमेगु देव-दानव, नव दुर्गा आदि प्रायः आपा प्याखने हिंसादि कर्मयागु प्राधान्य खने दुगुलि नं न्हापायापि मनुतयगु सैद्धान्तिक विचार, लक्ष्य फुक हास्यास्पद ज्वी धुंकल । छह निदोषिह मेचा, फैचा, दुगुचा यागु म्वाहि त्वना लाख्य खाना तिं न्हुया प्याखं हुलिह देव देवीगणं थौं झीगु प्रगतिशील समाजयागु न्होने छुं चमत्कार क्योगु ठहरे ज्वी मुखुन ! झीत ला थौं थुजोगु प्याखं नाटक आवश्यक जुया च्वन कि गन संगीत कलायागु उच्च आदर्शनीय चमत्कार व जागरण दै, गन समाजयात अज फःसा विश्व-यात हित याइगु सांकेतिक शिक्षा दै, गन साहित्यया स्फुरण दै इत्यादि । यदि थौं झीसं थुलि विचार याय मफत धासा झीगु नृत्य कलाय अवनति वाहेक उन्नति ज्वीगु लक्षण खने मदु ।

संगीत कला विकासयागु दृष्टि नं छखें झीगु सभ्यता अतीव उच्च जू । तर छुयाय, थौं झीगु अधोगति थुलि तक जुया चवने धुंकल कि न्हापा झीगु संगीतयागु गौरव लुमंका हल धासा थौं झी चुन्दा हे वोगु मुखुत । संगीतयागु दृष्टि नं न्हापायागु झीगु समाज गाकं हे बांला खने दु । मास, ऋतुपत्ति फेरे फेरे याना हालिगु राग-में गुलि महत्व पूर्ण व सामयिक उपयोगी ! थौं तक नं पुलां पुलांपि बूढा बूढीपिसं चिना हाला तःगु बखत बखतेयागु विभिन्न राग में झीसं न्यना वया हे च्वना । नौ बाजा, धा बाजा, ध्यमे बाजा, पञ्च बाजा, नेकू बाजा इत्यादि । थाःगु पूगु न्यना वया हे च्वना । थुकी गुलि रस, ताल, सूर, कला, दु, श्वीके जक माः, सीके जक माः छु दु छु मदु यथार्थ अले जक

खने दै, तर छुयाय् थौं थुपिं नं लोप ज्वीगु
लक्षण खने दया च्वन । दुगु वस्तु जक हे
बिचा याय्गु झीके सुद्धि बुद्धि मदया वने धुंकल ।
थौं कन्हैयापि व्याक्क मचातय् जा ताल व सुर-
यागु में जक अनुकरण याय् दःसां गा, गन
थःगु छुं अस्तित्व दु, न छुं भावोद्वार ! वैशाख
जःखःयागु कोला राग में ज्येष्ठ आषाढपाखे
यागु मल्लार; श्रावण भाद्रपाखेयागु दीपक; आश्विन
पाखेयागु माल श्री; कार्तिक झायागु भत्यारी;
मंसिर पुष पाखेयागु आसावरी; माघ फाल्गुन
वसन्त, होली तथैव चैत झा पाखेयागु धना श्री
आदि राग मेंत; तदनुसार उपर्युक्त विभिन्न
बाजा फुक्क झीगु सभ्यताया अंग खः । थुकिया
भति भति सुधार व उन्नति याना प्रचार जक

यासां गा ।

आ छु ? नृत्य व संगीत कलाया दृष्टि
झी अति धनी, यद्यपि थौं तःसकं हे गरीब ।
सिद्धिनरसिंह थें न्ह्याह्म संगीतकार, प्रतापमल्ल थें
न्ह्याह्म नृत्यकार, विजयानन्द थें न्ह्याह्म वाद्यकार
तथैव सुरथवञ्ज थें न्ह्याह्म गीतकार थौं गन
कावने ? थुमिसं तोता थकुगु संपत्ति जक
बचय् याना च्वने फःसां झीगु नां उच्चतर जुया
च्वनिगु गाक्क संभावना दु । तसर्थ यें देया मृदंग
कोंचाखि; यल देया धा, ध्यमे, खि, नेकू, नौ
बाजा, खपदेया पखवाज आदिया पारखी नामी
संगीत-वाद्य विशारदपिसं नं थःथःगु नृत्य कला-
यागु प्रचार, सुधार, पुनरुत्थान याय् फय्
माल ! अस्तु

शान्त सरलं जीवन बीके—

—श्री माधवलाल कर्माचार्य

शान्त सरलं जीवन बीके
झंझट मय् जि धैगु सखि !
फुरसद बेलाय् मनया लहरी
हाहां न्यंके धैगु सखि !
गुलि फत छलि जि परिश्रम याय्गु
जीवन भिकेत मामागु,
मतया पुसा जि मत-मित सीसा
हानं च्याका म्वाका छेगु ।

सखि ! जि छु याय्गु फय् फी वैगु,
जि जि हे मधुसैं च्वं च्वने ला !
कःसां स्यासां उतिकं जूसां
ल्वे थें च्वंच्वने फैगु खँ ला !

बालक बेलाय् झःझःधागु
यइपुस्य थुगु संसार खना,
आ जो थःके पुरुषत्व मदुसा
जीवन खबिलु ज्वीगु खना ।

गुबले वै थें व बेला—
झंझट जगतं पुलावनी,
मानव मानव सकल्यं मुना
शान्त सरलं म्वाना च्वनी !

धर्मोदयया कहानीत—

—श्री रत्नध्वज जोशी

खं व्वनेबले अःपु थें च्वों सां च्वे
थाकु । थुकेया अङ्ग प्रत्यङ्गया
विषये सीके मागु खं आपा हे
दु । बांलाक च्वत धासा पृष्ठ

१०० ति दुगु सफू छगू याउँक खाय् फु ।

संसारया प्रत्येक मानव समाजं, प्रत्येक
व्यक्तिया जीवनं लुइका कागु हरएक ज्ञानया
लिउने छपु छपु बाखं वा छगू छगू घटना दु ।
मि कचिगु बुका, साका नय् ज्यू धैगु ज्ञान
गुलिखे फैंचोत सिका, उपद्रव याना तिनि दत
ज्वी धैगु विषये छद्म अंग्रेज लेखकं (चार्ल्स
ल्याम्ब ?) धात्थें न्ह्यैपुसे च्वंगु शैली निबन्ध
च्वया तःगु दु । हरएक जातीय भाषायागु
थःथःगु उखान वास्तवे व वहे जातीय जीवनयागु
छगू छगू मार्मिक बाखंयागु हे संक्षिप्त रूप खः ।
एकें बाखं वा कहानी नं मानव जीवनया लागी
मज्जि मगागु मध्ये छगू खः ।

द ला प्राचीन काले नं बांबांलागु बाखंत
मदुगु मखु । महाभारते 'लुँयाह्म तिँछुं' आदि
व जातक कथाले माकः आदियागु चिची हाकः
चागु बाखंत कलाया दृष्टि अत्यन्त बांला जू ।
तर व बाखंया परम्परा उलि हे कला पूर्ण ढंग
चले यागु व अज उकेया विकास नं यायां
हयगु प्रयत्न लोप जुया वंगुलि थउँकन्हे कहानी
च्वेगुया गुगु ढंग प्रचलित जुया च्वन व यूरोप
पाखें वोगु खः । पंच तन्त्र आदि ग्रन्थे दुगु
नैतिक बाखंत व थउँकन्हेयागु कहानीया ढंग
यकों पा ।

छुं न छुं छगू सन्देश बीगु ला थउँ

कन्हैयागु यत्थे बांलागु कहानीं नं अवश्य खो ।
“कला कलाया लागी खः” धाइपिसं नं सन्देशयात
सर्वथा निषेध याय् मछा, तथापि सन्देश बीगु
ढंगे यकों हे अन्तर दु । मनोवैज्ञानिक सत्य
व श्व सत्ययात व्यक्त योय्गु ढंगया समन्वय,
बस, श्व हे आधुनिक कहानी कलाया सें-खं
खः । सभ्यता प्रिय मानव समाजं न सत्ययात
तोते फैं, न ढंगयात । वसः जक पुने दयां
मगा; व वसः बांलागु, लोगु नं ज्वी माः ।
स्वास्थ्य प्रद भोजन दयवं जक गा मजू; नाप
नापं व स्वादिष्ट नं ज्वीमाः धैगु गन दत, अन
उपयोगिताया साथ साथे कला नं अवश्य माला
वै । थुकें हे ज्वी झी ‘धर्मोदये’ नं संख्या १८
तक थ्यों बले २३पु कहानी पिहँवल । गुलीसं
नित्तां दु, गुलीसं छता जक ।

श्व नीस्वपु कहानीयात झीसं न्यागू भागे
विभक्त याय् फु । स्वपु धार्मिक कहानीत (१)
पापयागु दृष्टान्त (२) महासत्त्व व (३) असदृश
दान । श्व स्वप्नं कहानीया लक्ष्य दृष्टान्त द्वारा
स्पष्ट उपदेश बीगु खः । केवल उपयोगिता
स्वेगु हे थुमिगु लक्ष्य खः, कलायागु छुं वास्ता
मदु । सत्य व कला नित्तांया समन्वय युक्त
कहानीत निपु प्यपु जातक कथाले दसां तवि
सीकं वा मसीकं उकेया परम्परा नष्ट जुया वन ।

मेगु ७पु सामाजिक कहानीस मौलिकता
दु । तर थुपिं नं नां जकया हे कहानी खः ।
(१) करपिसं छु धाइ ? (२) कुलिम (३) पवित्र
प्रेम (४) प्रेमया वलिदान (५) समाजया चक्र
(६) व प्रेम मखु (७) तिसां मि या ला ?
थुपिं फुक्कं स्पष्टरूपं सुधार वादी कहानीत खः ।

श्व कहानी न भाषाया गठन शीलता दु, न भाषाया स्वाभाविकता दु, न अभिव्यञ्जनया कुशलता दु, न बात प्रतिघातया वेग दु । छह्ण सुयोग्य पाठकं आदी छकः, अन्त्ये छकः ब्वने धुन कि कहानीकारं श्व धाय् त्यंगु खः धका सीका काइ । छप्पुं कहानी कचाय्क ब्वनेत अलसी मचाइह्ण कथा रसिक पाठक ह्य हे ज्वी ।

मेगु खुपु कहानी थुजागु दु, गुगुयात आधुनिक कहानीया सहोदरत खः धाय् फु । तर फुक्केसं छगू न छगू त्रुटि दु । (१) चन्द्रहार (२) दया (३) लिथु न्हाथुया भात (४) मांया हृदय (५) नारीहृदय (६) इयरिंग ।

(१) चन्द्रहार—श्व कहानीया न्होनेयागु कथा भागया आपालं अंश लिक्कया छोसां छुं हानि मदु । थुकिया कथानक बांला । श्व हे जुल ला वा श्वत्थे हे च्वंगु जुल ला बांलाक लुमंगु मखुत 'शारदा' या कथा-अंके अनुवादित रूपं जि ब्वने धुन । कथायात श्व भाषां चवोवले कहानीया रूप नं विकृत जू वंगु ज्वी धैगु जिगु अनुमान दु ।

(२) दया—श्व बाखने मार्मिक तथ्य दु । धन व शक्तिया दुरुपयोग गुलि घृणित रूपं, तर गुलि सम्मोहक शब्दया जालं त्वोपुया नं ज्वी फु, जुया च्वंगु नं दु । श्व तथ्य क्यनेगु हे कहानीया अनन्य लक्ष्य खः । दयापात्र ज्वीगु भिगु खँ मखु, तर दया थःथह्णं मभिगु भाव नं मखु । परन्तु श्व कहानी कचाय्क ब्वने धुन कि पाठकया हृदये सर्वप्रथम दया भाव, दया शब्द मात्रया प्रति हे मभिगु भाव उत्पन्न ज्वी धुंकी । श्व बाबुछनीय खँ

मखु । श्व ठीक खः कि दया शब्दया ठीक ठीक सदुपयोग लोक व्यवहारे दुर्लभ खने दु । वस्तुगत ज्वी मा वा भावगत परस्पर आदान प्रदान जुल कि हे व दया दया ज्वी मखु, मेगु हे ज्वी । तथापि बःलाह्णं बःमलाह्णसित छुं बी त्यल कि थह्णं कयागु ल्या मदय्का, थह्णं बियागुयात 'दया' नामं विभूषित याय्गु, याय्त् स्वेगु चलन लोके आपा । तर दयाया दुरुपयोग सर्वत्र घृणित रूपं मजू । अतः दयालु धाय् कीपि व धाय्के मन दुपिनि मात्रप्रति निर्मम रूपं कठोर प्रहार याय्गु श्व कहानीया अतिरंजित रूप खः, रचना प्रतिक्रिया वादी खः । दयाया दुरुपयोग उपर्युक्त कहानी वर्णित रूपं नं ज्वी फु धैगु क्यनेगु हे जक यदि लेखकया लक्ष्य खःसा कथाया पात्र साहुया न्हापाँनिसेंयागु छगू क्रूर स्वभावया नं छुं संकेत बीगु आवश्यक दु, गुगुलि यानो कथाया अति व्याप्ति दोषया नं परिमार्जन जू वनी ।

(३) लिथु न्हाथुया भात—श्व शीर्षकया परिवर्तित रूप खः । लेखक श्री केशवलाल कर्माचार्य १ भाषायागु अपिरिष्कृतता व शीर्षकयागु रचना श्व कहानीयागु स्पष्ट दोष खः । छथाय् ला अश्लील शब्दया नं प्रयोग जूगु दु । भाषा शिष्ट समाजोचित व सुरुचि सम्मत अवश्य ज्वी माः । मेगु बांला ।

(४) मांया हृदय—स्थानीयताया छुं लक्षण मदुगु हे श्व कहानीया छगू मोटा मोटी दोष खः । छगू हे खँ छगू समाजया लागी गुण जुल धासा मेगु समाजया लागी दोष नं ज्वी फु; थथे हे स्वाभाविकया अस्वाभाविक नं ज्वी फु । उके कहानीस देश, काल, जाति आदियागु नं संकेत अवश्य दया

चवने माः । थुके थव खँ तोता मेगु बांला जू ।

(५) नारी हृदय—थव कविया

कहानी खः । उके भाषाय् नं कवित्वया अंश एक दु । थव छुं अंशे भिं, छुं अंशे मभिं । लिथुं न्ह्यथुया मचायात महीगुया कारण न्ह्यथुया प्रति ईर्ष्या नं खः, बालकया प्रति द्वेष जक मखु धैगु नं थव कहानीया छगू आशय खने दु । थव मौलिक विशेषता खः । तर थव कहानीया मुख्य सन्देश मखु । वैद्यग्वारा गुभाजुया न्ह्योने भिगु व्यवहार यासां तबि न्ह्यसु काय्—गोवि-नन्दया प्रति सुभद्राया मन निर्मल मजुनि—वैके न्हापायागु हे द्वेष भाव दनि धैगु संकेत कहानी या सन्देश खः । थव खँया संकेत कहानी रचनाया कुशलता द्वारा मजुसे लेखकया वाक्य द्वारा जुल । थव हे कहानीया त्रुटि खः । मेगु कहानीया आदि, मध्य, चरित्र चित्रण,

भाषाया प्रवाह, वार्तालापया चातुर्य धात्थें बांला ।

(६) इयरिंग—थव कहानीया नं

भाषा ठीक मजु । वासना युक्त भाषाया समर्थन यथार्थवादया नामं यूरोप व यूरोपवा अनुकरण प्रिय जनद्वारा गनं गनं जूसां तबि झीगु समाजया लागी थव ठोक मजु । यथार्थवाद व आदर्शवाद नित्तायां समन्वय ज्वी माः । अति वाद ठीक मजु । तर चित्रण व सन्देश बांला । मौलिकता पूर्ण जू । थःछें यागु छिद्र जुल कि थःहे अर्द्धांग स्वरूप यःह्य भातयात तक नं मकंसे सुचका तयगु नारी जातिया छगू गुगु स्वभाव झी नेपाले दु, व फुसुलुगु नैतिकता प्रति व्यङ्ग्य प्रहार बाळ्छनीय व सुन्दर जू । तर, झी सर्व साधारण पाठक वर्गपिनिगु बोध-शक्ति थव कहानी गुलि तक थ्वीगु खः, थव धाय् मफु । [क्रमशः]

सुगत सौरभ—थव थव भाषाया सर्व

प्रथम महाकाव्य खः । लेखक, श्री हृदय, प्रकाशक चित्तर उपासक न्यत तुंछें, कान्तिपुर, नेपाल । पृष्ठ ३७०, मूल्य कं रु० ५), मुखपृष्ठ सहित शिपा भावपूर्ण रंगीन चित्र व बल्लागु जिल्द सहित ।

थुजागु महान् प्रवन्ध काव्यत यगु हे जाति बा भाषा भाषीया लागी थजु ततःधंगु सौभाग्यं जक प्राप्त ज्वी । गुह्यं सुयोग्य व्यक्तिया महान् प्रतिभा, दीर्घकालीन अध्ययन व दँ नं दँतकयागु एकाग्रता पूर्ण रचनात्मक परिश्रमं हे जक जाति व भाषायात उज्ज्वल याय्या लागी थुजागु दुर्लभ वस्तुया प्रादुर्भाव ज्वी । थुजागु सक्तां संयोग गुगुं भाषा साहित्यया इतिहासे सलं सः दँय् छकः निकः हे जक चूला वै ।

थव रचना नं पाठकपिनि सुपरिचित श्री हृदयया बौद्ध-साहित्य व नेपाली संस्कृतिया झिदँ नीदँ तकयागु गाढ़ अध्ययन व न्यादँ तकयागु एकाग्र परिश्रमयागु सागु फल खः । काव्य रसिक भजनपिसं काव्य रसास्वादया लागी छगू छगू प्रति न्याना दीगु ला साधारण हे खँ खः, थुकिया नाप नापं थव भाषा साहित्यया उन्नति प्रिय मेमेपिं भाजु मैजुपिसं नं साहित्यया सेवा व लेखकया परिश्रमप्रति कृतज्ञता प्रकाश याय्गु विचारं छगू छगू निगू निगू प्रति कया दी धैगु आशा दु ।

रचना थाय् थासे गुलि बांला तथा कविया प्रतिभां छथाय् मुं वोगु सामग्रीया दृष्टि गुलि महत्वपूर्ण जू थव पाठकवर्ग थःथह्य हे अनुभव यांना दीगु विषय खः ।

सम्पादकीय

बुद्ध जयन्ती—गत मई ११ तारीख खुनु कालिम्पोंगे—धर्मोदय विहारे व १२ तारीख खुनु टाउन हाले ससमारोह बुद्ध जयन्ती जुल । थ्व जयन्ती उपस्थित व्यक्तिपिनि नुगले थःथःगु संस्कार अनुसारं गौतम बुद्धया जीवनी, त्याग व देश विदेश व्याप्त विशेषताया स्मृति हानं छकः ताजा याना बिल ।

वैध यज्ञया नामं, धर्मया नामं निर्बल पशुतय्गु हिं प्यागु पृथ्वीले गुह्य गौतम बुद्धं अहिंसाया धर्वाय् ब्वेका शान्ति स्थापना यात, शक्ति व वैभव सम्पन्न राजकुमार ज्वीगुली छुं सुख मखना, थःगु भृकुटीया संकेतं द्रुलं द्रो मनु-तय्त प्याखं हुइके दुगु अधिकारयात तोता, गुह्य कपिल वस्तुया युवराजं गृहत्याग यात—जंगलयात हे उपयुक्त वासस्थान खन, दुःखनाशया उपाय भौतिक सत्ताया अधिकारे मखु, त्याग व तृष्णाया विनाशे दु धैगु गुह्यसिनं घोषणा यात, अधिकार लिप्सां प्रस्त तथा दुर्वल व असहाय थःहे बन्धु (मानव) पिनिगु शोषणे अनुरक्त वर्गया अभिवृद्धि जुजुं वै च्वंगु थौं कन्देयागु समये, बुद्ध जयन्ती उगु रूपं माने याय्गु भगवान् बुद्धया सन्देशया अधिक अनुकूल खने दु गुगुलि थुगुवर्गपिनिगु नुगले मदिक प्रज्वलित जुया च्वंगु लोभ व असंतोषया दावानल शान्तयाय्गुली महत्त बी । गुह्य दुःखं दलित अज्ञानं प्रस्त असहाय प्राणीपिनिगु उद्धारया लागी भगवान् बुद्धं बुद्धत्वप्राप्त याय् धुंका नं ४५६ तक भारत भ्रमण याना बिज्यात, वसपोलया वहे करुणायात ह्वेक बुद्ध जयन्ती माने याय्गुली सकसिगुं अधिकाधिक ध्यान वनी धैगु आशा दु ।

पुस्तकालय—गत मई ११ तारीख खुनु न्हिनेसिया १ बजे श्रीमान् मोतीचन्द प्रधान सब डिभिजनल अफिसर कालिम्पोंग द्वारा “धर्मोदय पुस्तकालय तथा वाचनालयया” उद्घाटन जुल । कालिम्पोंगे छगू बड्हागु पुस्तकालयया आवश्यकताया विषये संक्षिप्त माषण नं बिया दिल—“कालिम्पोंगे गति लागु पुस्तकालय मदुगुलि ततःद्वंगु प्रामाणिक सफू च्वैपि विद्वान्पित छि मजू । उकें छद्द विद्वान् बंगाली मागु साधनया सुलभताया लागी जि कलकत्ता नगरे च्वनासफू च्वो वने त्यना धका जित धाल ।” मेह संस्कृत, जर्मनी व अंग्रेजी भाषाया धुरन्धर विद्वान् श्री अनन्त राम भट्टजी पी० एच० डी० नं जर्मनया पुस्तकालयया सुव्यवस्था अर्थात् ७०६ न्हापायागु दैनिक पत्र तक नं धाय् साथ बी ह्यफुगु व सदस्ययात छें थ्यंक सफू का वैगु व्यू वैगु पुस्तकालयया चर्चा याना दिल ।

पुस्तकालय तःहँ-चीहँ, धनी-गरीब, मिसा मिजं सकसियां लागी सुलभ ज्ञान-कोष खः । संसारे गुलिखे ज्ञान पिपासुत थःगु छेंयागु अवस्था ठीक मजूसां तबि पुस्तकालयद्वारा विद्वान् जुया वोपि दु । पुस्तकालय प्यका लँया थुइ च्याना च्वंगु थीगु व बिजुलि थें खः गुगुया सत्तिक वंद्द यंद्दसितं नं वं निष्पक्षपात पूर्वक प्रकाश बिया च्वनी; खः, मिखा तिसिसना जुइपित वं छुं लाभ बी फे मखु ।

कालिम्पोंगे साक्षरताया प्रचार दु हे धाय् माः । तुति खिना त्वाथं काना नैपि कुलि (ज्यामी) तय्के तक नं लच्छिया ह्यं प्यतका न्यातका पुला थः बालक बालिकापित आखः

वके छेगु ध्यान दु । मचातय्के नं शिक्षाय्
रुचि दु । तर कालेज दच्छि निदं थुखे तिनि
दुगु व औसत (बहु संख्यक) जनता गरीब
जुगुलि कालिम्पेगयागु जक ला छु खँ, दार्जिलिङ
जिल्ला भरे हे नं बी० ए०, एम० ए०, शास्त्री,
आचार्य ध्योपिनिगु संख्या आपा मदु—गुलि दु
व प्राथमिक शिक्षा प्राप्त पिनिगु संख्यायात लो
मजू । अर्थात् अंग्रेजीया ७गु ८गु श्रेणी अथवा

प्रवेशिका तक ब्वना विद्यालय तोता च्वोपि हे
आपा । थुजागु थासे लंका, बर्मा, बंगाली, रोमन,
नागरी आदि विविध आखःयागु व विविध
भाषायागु तथा मानव जीवनया लागी उपयुक्त
विविध विषययागु सफूत दुगु सार्वजनिक
पुस्तकालयया गुलि आवश्यकता दु थ्व च्वै
चवने मागु खँ मखु ।

+ + + +

पुकार—

—व्यथित

आजुपि जूसां छुयाय् साहित्यया संस्थापक,
थौं वया हे मस्त नेपाली निरक्षर झं फुक;
न्यनिगु आखः धैगु झंगःयागु खःला नां धका
ब्वेत नापं मन्त शिक्षाया छता स्वीकें तिसा !
जिमि दुरावस्था छको सो विन्ति हे नेपाल मां !
थःगु दय्का सभ्यताया गुह्यसिनं विद्यालय
थःथह्वं हे गुरु उपाधि जुल विभूषित निर्भय,
थौं वया हे मस्तस्यं झं, पश्चिमी देया स्वया
सभ्यता संस्कार यायत स्वैगु कुलया न्हाय् ध्यना !
जिमि दुरावस्था छको सो विन्ति हे नेपाल मां !
तै थकल गुमिसं जगे न्हाप्पां सुसंस्कृतियागु ता
मन्त अमिग्याय् झं छगू हे छीत अःपुगु भिगु ता,
बाःवया देशे असंस्कृतिया निरन्तर निम्रगा
च्चीक्य यन सद्भावना अयूनं मिखा स्वीगुं मचा ।
जिमि दुरावस्था छको सो विन्ति हे नेपाल मां !
नृत्य रसनायात याका थःत गुमिसं प्रतिपल

मेपिसं संगीतया साकार पौभा धाय्कल,
थौं अज्यापिनि मस्तस्यं नं मेवया शिक्षा कया
हाय तःधं थःत भापिल न्हाय् ध्यना सर्गः स्वया
जिमि दुरावस्था छको सो विन्ति हे नेपाल मां !
यात लोकं छन्हु प्रशंसा चित्र गुगु देया खना
थौं वहे लहा पोचिना च्वन सुंक
ग्या-चिकु ख्वा क्यना,
ब्वे मछा अबुपिनि पुरातन चित्रया उन्नत कला,
तय्गु तोतल आजुपिनि लैय् प्राय पूतय्सं पला ।
जिमि दुरावस्था छको सो विन्ति हे नेपाल मां !
फुत उदारगु वृत्ति सकस्याक्यें, क्वः वृत्ति भुन,
वन छसिनिस्यै चब्वुना भ्रातृत्वया गठ-बन्धन,
न्हाय् ध्यना सर्गः स्वया ज्वीपि मनु जक सकभनं
हाय, छिगु न्हाय् तय्फुपि सुं मन्त हे
नेपालिनी !

जिमि दुरावस्था छको सो विन्ति हे नेपाल मां !

समाचार—

१०७०

* कालिम्पोंगे वैशाख महोत्सव *

भगवान् बुद्धया जन्म, बुद्धत्व तथा महापरिनिर्वाण धयागु स्वंगु घटनां परिपूर्णगु वैशाख पुन्हिया दिने धर्मोदय सभाया तत्वावधाने निन्हुयंकं धुम-धाम उत्सव जुल ।

मई ११ तारिख खुनु सुथे धर्मोदय विहारे प्रातःकालया बुद्धपूजा जुल । भिक्षुसंघपित चीवरादि विशेष दान-प्रदान जुल । धर्मोपदेश याना बिज्यासे भदन्त आनन्द कौसल्यायनजुं उपस्थित सज्जन-पित व्यक्तिदान सिबे संघदानया महत्व क्यना बिज्यात । साथ साथे संघ धयापि चीवरधारीपि जक मखु परन्तु मार्गफल लाभि न्हाइलं खः धका धया बिज्यात । अनंली दातापिसं भिक्षुसंघपित प्रणीताकारं भोजन दान बिल ।

निहनेसिया १ बजेती धर्मोदयया थःगु हे विहारया आगने छगू सार्वजनिक सभा जुल । भदन्त आनन्द कौसल्यायनजुं सभापतिया आसन ग्रहण याना बिज्यात । सभाया कार्य शुरु याय्त प्रथम भिक्षु महानामजुं पञ्चशील बिया बिज्यात । तदनन्तर स्थानीय एस० डी० ओ० श्री मोति-चन्द प्रधानं धर्मोदय पुस्तकालय तथा वाचनालय चाय्का दिल । *सभाषर्पित सम्बोधन यासे व्यक्कं कालिम्पोंग देशे सकसिया निंति पुस्तकालय छगू आवश्यक जुया च्वंगु खः, आः व आवश्यकता पूर्णयासे धर्मोदय सभां पुस्तकालय तथा वाचनालय स्थापित यात धका धया दिल ।

महापण्डित राहुल सांकृत्यायनजुं भाषण

यासे वर्तमान लोकयात बौद्ध धर्मया आवश्यक जुया च्वंगु खं व बौद्ध धर्मया अवनति जुयावों लिसे वर्ण व्यवस्थाया कारणं भारत कुचा कुचा जुया दुर्बल जुयाच्वंगु खं क्यना दिल । डाक्टर अनन्तराम भट्ट, पी० एच्० डी०—गुम्ह सिनं १७६ तक जर्मनी देशे संस्कृत भाषा ब्वंका दिल—संस्कृत भाषां भाषण यासे पुस्तकालयया उपयोग, पुस्तकालयं जनतायात गुकथं सेवा याः तथा भारते व विदेशे पुस्तकालयया व्यवस्था यायगुली छु अन्तर दु धयागु आदि आदि विषये प्रकाश क्यना दिल । भिक्षु महानामजुं भगवान् बुद्धया जीवनी व वसपोल्या उपदेशया बारे थःगु विचार प्रकट याना बिज्यात तथा पुस्तकालययात सकसियां सहायताया आवश्यकता क्यना बिज्यात । धर्मोदय सभाया मंत्री, भिक्षु अमृतानन्दजुं पुस्तकालय व वाचनालय चिरस्थायी याय्त सकसिकें सहायता फ्वना बिज्यात । अन्तस सभापतिजुं सभाषर्पित बुद्ध वचनमृत त्वंका पुस्तकालयया उपयोग याय् सय्केगु बारे खं

* धर्मोदय पुस्तकालययात निम्न सज्जन-पिकें सर्वप्रथम पुस्तक दान प्राप्त जुलः—

श्री साहु मणिहर्ष जुं सफू १३१, श्री साहु शरणमान जुं सफू १५८, श्री अशोकरत्न जुं सफू ७, श्री न्हुछें बहादुर जुं सफू १६, भिक्षु अमृतानन्द जुं सफू १६०, प्रीनस् लाथाकेन् जुं सफू १४, प्रज्ञाचैत्य विहार जुं सफू ११५, कलकत्ता महाबोधि सभा १४ ।

कना बिज्यात । थनंली सभा विसर्जित जुल ।

१२ मई खुनु सुथें दके न्हाप्पां स्थानीय नेपाली बुद्धिष्ट लाइवरी व त्रिपाई विहारे धुम-धाम ज्वीक पूजा जुल । भिक्षुपित भोजन दानया साथ साथे आपालं गरीब याचक तयत् नं दान प्रदान जुल ।

न्हिनेसिया ४ बजे महापण्डित राहुल सांक्रुत्यायनजुया अध्यक्षताय् स्थानीय टाउनहाले झू वृहत सभा जुल । सभाया कार्य शुरु याथ न्हो भिक्षु महानामजुं उपस्थित सज्जनपित पंचशील बिल । तदनन्तर श्री साहु पूर्णमान शाक्य, संगीत विशारदया पार्खें कुमारी वीणा देवी, कुमारी बन्नु देवी, कुमारी मीरा देवी, कुमारी निर्मला देवी तथा कुमारी भुवनेश्वरी देवी द्वारा मंगलाचरण प्रार्थना जुल ।

सर्व प्रथम भिक्षु अमृतानन्दजुं सभापदपित वैशाख उत्सव माने याय्गु छाय् धयागु विषये प्रकाश क्यना बिज्यासे भगवान् शाक्यमुनिया संक्षीप्त जीवनी कना उखुनुया हे दिने वसपोल जन्म जुल, बुद्धत्व प्राप्तियात तथा महापरिनिर्वाण जुया बिज्यात धका धया बिज्यात । थुजागु घटनां परिपूर्णगु ऐतिहासिक तिथि वैशाख पुन्हिया दिन सरकारी छुट्टी घोषित मयाःगु बारे खेद प्रकट याना उखुनुया दिने सकसितं भारत सरकारं छुट्टी बीमां, धका अनुरोध यासे प्रस्ताव छगू पेस यात । प्रस्ताव सर्व सम्मतं पास जुल । अमेरीकायाम्ह अनगारिका धम्मदिन्ना उपासिकां भाषण यासे भगवान् बुद्धया चतुरार्यसत्यया खं कना बिज्यात । अनंली पण्डित परमहंस, स्वीजर लेण्डयान्ह डोन मोशिर, विश्व विख्यात रुसया विद्वान जार्ज रोरिक, डाक्टर अनन्तराम भट्ट, पी० एच्० डी०, तथा कलकत्ता विश्वविद्यालयया

तिब्बत भाषाया आचार्य प्रो जी० सी० एल्० सउबोनं भगवान् बुद्धया प्रति अनेक विध श्रद्धांजलि अर्पित यात । तिब्बतया लामा थुपति रिंजेनं तिब्बतिभाषां व्याख्यान बिल । भिक्षु महानामजुं नेवाभाषां भाषण यासे नेपाली दाजुकि-जापित एक मेल जुया बुद्ध जयन्ती माने याय्माः धका व थःगु मातृभाषायात हेला मयासे उन्नति याय्गुली सतत उत्साह याय्माः धका धया बिज्यात ।

अन्तस सभापतिजुं भाषणयासे भगवान् बुद्धं पराधीन जुया च्वंगु भारतयात स्वाधीन याना ब्यूगु, वसपोलया धर्म वर्ण व्यवस्थाया भेद मदुगु, वसपोलया हे कारणं भारतया नां सुदूर देशे श्रयंकं प्रसिद्ध जूगु तथा वसपोलया धर्मयात तोफिका छोलिसे भारतं दुःख स्यूगु खं क्यना दिल । पुनश्च महापण्डितजुं थये धया बिज्यात—“नकतिनि नकतिनि भारत बहुजनया सुख कामी जुया थःगु दासतां मुक्त जुया थःगु स्वतन्त्रताय् च्वनेत सना च्वन । थुजागु वखते शान्तिनायक भगवान् बुद्धया ‘बहुजन हिताय’ धर्मयात थःगु मयासे गाई मखु । गुगु खं थौं कन्हैया जनतां ल्हाना च्वन, उगु खं बौद्ध जगतया लागि न्हूगु मखु । भगवान् बुद्धं २५सः दै न्हापा हे बहुजन हितया प्रचार याना बिज्यागु दु । वहे सिद्धान्त व मार्गयात ग्रहण मयासे गाई मखु । निकट भविष्ये हे भगवान् या धर्मयात सकसितं थःगु याना हयि तिनि ।” थुलि धया पुनः वसपोलं भारत सरकारं वैशाख पुन्हिया महत्त्व सीके मफुगु बारे खेद प्रकट याना भारत सरकारयाके याकनं हे वैशाख पुन्हिया दिन सार्वजनिक छुट्टी याना बीमाः धका अनुरोध याना थःगु भाषण समाप्त याना बिज्यात ।

थुलि सिधय्वं कुमारी शुभदेवी बरालं
शितारया मधुरस्वर न्यंका दिल । अन्तस
बालिकापिनि राष्ट्रीय गानद्वारा सभा विसर्जित
जुल ।

टाउन हाले मीटिं सिधयका बहनी धर्मोदय
विहारे प्रदीप पृजा जुल । भिक्षु अमृतानन्दजुया
धर्मोपदेश सिधय्वं जगतप्राणीयात पुण्य दान
बिया वैशाख पुन्हिया महोत्सव विसर्जित जुल ।

धर्मोदय सभाया कार्यकारिणा

समितिया बैठक

मई १० तारिक खुनु धर्मोदय सभाया
कार्यसमितिया बैठक छगू धर्मोदय विहारे जुल ।
निम्न सदस्यपिं उपस्थित दुगु खः—

भदन्त आनन्द कौसल्यायन, भिक्षु महा
नाम, श्री मदन प्रसाद प्रधान, श्री मणिहर्षज्योति,
श्री श्रीप्रसाद, भिक्षु अमृतानन्द, श्री बेखारन
धारुवा तथा श्री पूर्णमान सोहु । सदस्यया
अतिरेक महापण्डित राहुल सांकृत्यायन तथा अन्य
भाजुपिं नं दुगु खः ।

दके न्हापां मंत्रीजुं गत समितिया वार्त
न्यंकल । तदनन्तर सभाया विभिन्न न्हू न्हूगु
ज्या-खँया बारे प्रस्तावत पास जुल । गुगु
प्रस्ताव मध्ये धर्मोदय सभाया प्रधान केन्द्र
न्हापा आर्यसंधाराम सारनाथे याना तःगु खः,
आः कालिम्पोंगे याय्गु धायागु व कालिम्पोंगे
चवंगु सभाया छँयात आवंली 'धर्मोदय विहार'
धका नामकरण याय्गु नं खः ।

परोपकार—औषधालयया

वार्षिक सभा

श्व वंगु फाल्गुन ८ गते परोपकार-औ-
षधालय'या प्रथम वार्षिक सभा श्रीघविहार नघल
टोल भारी छाटं जुल । सदस्यत फुकं ठीक
टाइमे झाया थःथःगु आसन ग्रहण याना दिल ।
अनं स्वागताध्यक्ष, श्रीशेषराजं निमन्त्रित सकल
सज्जनवर्गपिन्त नम्रवचनं स्वागत याना दिल ।

सभाया चेयरमैन डा० देवव्रत जुल ।
सभाया मेगु ज्या के च्वयागु वमोजिमं जुल ।
न्हाप्पां मैनेजरं थःगु रिपोर्ट वोना न्यंका
दिल । परोपकार औषधालययागु श्व दच्छियागु
रिपोर्ट खः । श्व रिपोर्टे विशेष याना झारा वांत्ता
यागु टाइमे टेकू अस्पताले दकसिवे आपा विरा-
मीत यंका दिइपिं भोलंटियर तय्गु नाम उल्लेख
याना वेकःपित धन्यवाद बिउगु दु । परोपकार
संस्था यागु उद्देश्य पूरा याय्त सकसिनं सहयोग
व फुकुगु महत्त बिया दिई धका मैनेजरं थःगु
आशा व विश्वास थुकी प्रकट याना दिल ।

अनंलि खुलाय् खुलाय् प्याहाँ वैगु
बालैन्सशीट् इ० मा० कुलरन्न बोना नेका दिल ।

प्रो० यदुनाथ खनालं विधान पेश याना
दिल । प्रो० अमृत प्रसादं थुकियात अनुमोदन
याना दिल ।

अनं न्हापायागु सञ्चालक समिति खारेज
याना न्हूगु विधान मुताविक न्हूगु सञ्चालक
समिति खडा याय्त सदस्यत लेगु ज्या जुल ।
संस्थाया दुनेहा अडिटर मा० चूडानन्द लेल ।

अनंलिपा चैयरम्यान यागु हैसियतं डा० देवव्रतं धया दिल, “जि व राणाजि जर्नेल छह्छु दयाविरसिया पसले कापः न्या वनावले दराजे वासः तया तःगु खना नेना, थो वासः छु याना दीगु ? श्वेकः दयाविरसि नं धया दिल कि छगः निगः धेवा मुना श्व वासः तया तैगु खः, सुं असहाय गरीव तेत विना धेवां दान बियगु” सोया दिसँ श्वेकः नं दराजे वासः बिज पिना थौं थपाय् धंगु परोपकार धाय्के धुंकल । बुद्ध, क्राईस्त, महात्मा गान्धी श्वेकः पिसं नं निस्वार्थ व निष्कामनां परोपकार हे याना वंगु खः । थुकिया सोथ साथे मानसिक शक्ति वल्लाके माः, आत्म विश्वास दय्के माः । मानसिक शक्ति धयागु लोहँया सिकं नं बल्ला । जि नं बीर अस्पताले बिरामित चाहिला सोवने वले कंषाउडर तय्त स्वदेशया जनतापित सेवा याय् माः धका बराबर धया । थौं श्व परोपकार नेपाल भर फिजे ज्वी धुंकल धासां जिल । हानं छुं वाद लिपा श्व विश्वे फिजे जुई तिनि मामुलिछा देवव्रत छह्छु वया श्व सभाया सभापति जुल । झिदँ लिपा महाराजा स्वयं झाया थुकिया सभापति मजुसँ गाई मखुनी । छिकपिं फुकसिनं परस्पर प्रेम व मैत्री करुणा तया यंका दिल धासा छुं वाद लिपा अस्पताल खोले अवश्य याय् फई । मिले जुया खोले याई धैगु पूर्ण विश्वास दु धका भाषण सिधय्का दिल ।

स्वागताध्यक्ष श्री शेषराजं फुक सदस्य तय्गु तर्फं वेकः डा० देवव्रत यात धन्यवाद विया दिल । थुकिया साथ साथे वेकः डाक्टर साहेवं निःस्वार्थ भावं त्याग याना दिल । व छु धासा परोपकारया भोलंटियर भाजुपिं सुं गरीव दुःखी बिरामीत स्वयमाल धासा विना धेवां जि हाजिर दु धका धया दिल । सभाय् झापिं भोलंटियर

भाजुपिं फुकं हर्ष थःथःगु गृहे ल्याहाँ झाल । सञ्चालक समितिया सदस्य तय्गु नामावलि के च्वयागु वमोजिम जुल ।

संस्थापकन

श्री साहु दयाविरसि
श्री चन्द्रविरसि बी० ए०
श्री मा० गोविन्द प्रसाद
श्री पद्म धीसानन्द

दातापिनि पाखे

श्री साहु रामकुमार मारवाडी
श्री साहु बालकृष्ण
श्री साहु इन्द्रप्रसाद

सदस्यतय् पाखे

श्री प्रो० यदुनाथ खनाल
श्री प्रो० अमृतप्रसाद
श्री शेषराज एम० एस० सी०
श्री मा० चूडानन्द
श्री मा० तारादेव भट्टराई
श्री हे० मा० कुलरत्न
श्री मा० त्रैलोक्यनाथ

—“शान्ति—दूत”

धन्यवाद

धर्मोदय सभाया कार्यसमितिया सदस्य जुया दीगु बारे स्वीकार याना दीपिं निम्न सज्जनपित हार्दिक धन्यवाद दु । :—

भिक्षु धर्मालोक (उपसभापति), श्री साहु सिंहरत्न, श्री साहु बेखारत्न, श्री साहु पूर्णमान तथा श्री श्रीप्रसाद उपासक ।

मंत्री, धर्मोदय सभा.

धर्मोदय विहार,
कालिम्पोंग ।

उपसम्पदा—श्रामणेर अश्वघोषं,
गुम्हसिया जन्मभूमि ललितपुर, नेपाल खः, श्व
वंगु मई १ तारिखे लंकाय् उपसम्पदत्व
(भिक्षुपद) ग्रहण याना विज्यात । श्व समा-
चार न्यने दुगु झीत हर्षया विषय खः ।
आशा दु कि वसपोल भारते धर्मप्रचार याय्
सुयोग्य जुया विज्याई । त्रिरत्नया आनुभावं
वसपोलया अध्ययन-कार्य सफल ज्वीमा—श्वहे
जिमि शुभ कामना जुल ।

बुटौली महोत्सव—श्व वंगु
अक्षतृतीया खुनु थन बजारे श्री पद्मचैत्य
विहारे च्वंगु चीभाय् श्री रामबहादुर बौद्धाचार्य
चिरकालया लागि इलां तया भारि छातं पुण्यो-
त्सव यात । अक्षतृतीया छुनु न्ह्यो झिखुम्हति
कन्यातयत इहि नं यात । भिक्षुपित विशेषदान
या साथ साथे उपस्थित सज्जनपित प्रसाद
वितरण नं जुल । पुण्य उत्सवया विसर्जन भिक्षु
अमृतानन्दया धर्मोपदेशं जुल ।

विशेष सूचना

“धर्मोदय”या पाठकवर्गपिनि न्ह्योने “धर्मोदय”या थःगु खँ छत्वा सूचित याय्गु
आवश्यक खना । पाठकवर्गपिं सकसिनं सिया दीगु हे दु कि पत्र पत्रिका चले याय्
फैगु छिकपिनि हे सहयोगं खः धका । थुगु विषये धर्मोदयं छु कष्ट अनुभव याना
च्वन । धर्मोदय प्याहाँ वोगु निदँ दया च्वन । निदँयागु वार्षिक रेटकाचा चन्दा
विया दीपिं आपा मदुनि । कछलां निसँ पत्रिका शुरू जूपिनिगु वार्षिक चन्दा
आपालं उठे मज्जनि । हानं वैशाख निसँ पत्रिका शुरू जूपिनि चन्दा नं गत
चैत महिनां निसँ चन्दा फवी धुंकल । आशा दु कि चन्दा फूपिं पाठकपिसं यथाशीघ्र
स्वटकाया नोट छ्या हया दी । अन्यथा पत्रिका छ्या हयेगुली असमर्थ ज्वीफु । वैशाख
पत्रिका शुरू जूपिं पाठकपित जिमिसं श्व समेत निगू अंक अपो छ्या हये धुन । आशा
दु कि थनं लिपा हानं सूचना विया च्वने म्वाक न्हाकथं याना नं कार्यालयसं थःथःगु
वार्षिक स्वतका चन्दा छ्या हया दी । थुलि छमंका दिसँ कि स्वटकाया नोट छ्या
हये बले थःगु पुलांगु हे नां, ठिकाना व ग्राहक संख्या च्वया दीगु ।

व्यवस्थापक—“धर्मोदय”

धर्मोदय कार्यालय,
कालिम्पोंग ।